

Mayıs 2017
Sayı:7

KARDELEN

**HORASAN ANADOLU LİSESİ
KÜLTÜR ve EDEBİYAT DERGİSİ**

• Akif ve Cemiyet
Prof. Dr. Erdoğan ERBAY

• Horasan Anadolu Lisesi TÜBİTAK Sergisi
Halil İbrahim YILDIRIM

• Mankurtlaşmak
Selim YURTSEVEN

• Bir Başarı Hikayesi : Aziz SANCAR
Emirhan KESKİN

**Kültür Edebiyat Kulübü Adına
İmtiyaz Sahibi :
Ebral BAYRAK
Tarih Öğretmeni**

**Editör
Mehmet Akif TEPELER
Edebiyat Öğretmeni**

**İnceleme Kurulu
Osman Zeki ÖZTÜRK
Müdür Yardımcısı**

**Mehmet Akif TEPELER
Edebiyat Öğretmeni**

**Emre KISA
Edebiyat Öğretmeni**

**Gülafer KARTAL
Edebiyat Öğretmeni**

**Hilal KÖSE
Edebiyat Öğretmeni**

**Samih POLAT
Edebiyat Öğretmeni**

**Selim YURTSEVEN
Tarih Öğretmeni**

**Tasarım-Mizanpaj
Eda EMLİ
BilişimTeknolojileri Öğretmeni**

**Adres
Mümtaz Turhan mah.Eğitim
Cad. No:2
Horasan/ERZURUM**

**Tel : 442 711 30 61
www.horasananadolu.meb.k12.tr**

TAKDİM

Duyguları, düşünceleri, hayalleri, inançları kalıcı kılan; geçmişin ve şimdinin geleceğe taşınmasına vesile olan en kadim varlık yazıdır. Yaşadığımız dünya ile kurulan en anlamlı duruş edebiyat sayesinde yapılabilmektedir. Zamanın ötesine geçme kaygısı da sanatın bir özelliğidir. Fuzuli, Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Hacı Bektaş gibi müstesna isimler düşünceleri ve sanatlarıyla zamanın ötesine geçebilmiştir. Sanatın kalıcılığı da insanın ve yaratılışın hakikatine varmayla olur ancak.

Bir okul dergisinden ziyade kültür dergisi geleneğini devam ettiren Kardelen'in bu yıl yedinci sayısını çıkarıyoruz. Bu edebi geleneği yıllardır sürdüren Horasan Anadolu Lisesi öğretmenlerinin ve öğrencilerinin özverili bir çalışması neticesinde vücut bulan Kardelen dergisi, geçmiş sayılarında olduğu gibi yine bir mektep olmayı sürdürüyor. Müşterek bir çalışmanın ürünü olan Kardelen, öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal ve kültürel faaliyetlerinin bir neticesi.

Dergide emeği geçen Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Erdoğan Erbay'a ve dergiyle ilgilenen tüm öğretmenlerime teşekkürlerimi sunuyorum.

Cemil Özkan
Okul Müdürü

Edebiyat insanın kendisini bulma yolunda çıkılacak onurlu yolların başında gelmektedir. Çünkü edebiyat insana rağmen yapılan bir uğraş değildir aksine insan merkezli bir âlemdir. Bizlerden öncekiler kendimizi bulma yolunda Sezai Karakoç'unda da dediği gibi ' insan eliyle hazırlanan kıyamet yerine onu bir kez daha erteleyen diriliş yolculuğuna' girmiştiler. Bizler de bu yolculuğun bu yılki halkası olmaktayız. Bu yolculukta kurduğumuz ve kuracağımız köprüler ise hakikate işaret etmekten başka hiçbir amaca hizmet etmemektedir. Bu güzel yolculuğun ve dostlukların bizi birleştirdiği Kardelen'de emeği geçen herkese, özellikle dergi tasarımında yoğun emek harcayan Eda Emlî'ye ve üzerimde emeği olan hocam Erdoğan Erbay'a teşekkürü bir borç bilirim.

Mehmet Akif Tepeler
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

İÇİNDEKİLER

Takdim Cemil ÖZKAN.....03	Osmanlıda Yazı Çeşitleri Samih POLAT.....28
Editörden Mehmet Akif TEPELER.....04	Mankurtlaşmak Selim YURTSEVEN.....30
Demokrasi Zaferi Emre KISA.....06	Bu İngilizce Metni Ancak Türkler Anlar Burak TURPCAN.....33
Akif ve Cemiyet Prof. Dr. Erdoğan ERBAY.....08	Mangala Faruk KARA.....34
Vatan İçin Seyhan UMUÇ.....13	Deyimlerin Çıkış Hikayeleri Ömer Faruk URHAN.....36
Tarihi Çobandede Köprüsü Ebral BAYRAK14	Aforizmalar İbrahim GÖR.....38
Horasan Anadolu Lisesi TUBİTAK Sergisinde Halil İbrahim YILDIRIM.....16	Babalar ve Oğulları Hilal KÖSE.....40
Verimli Ders Çalışma Konusunda Eksiklerimiz veya Kıramadığımız Önyargılarımız Feyaz KIŞLAK18	Kırmızı Gül Demet Demet Elif Gamze KISA.....42
Neden Yabancı Dil Öğrenemiyoruz? Ercan SEVİL..... 19	Paul Auster- Yalnızlığın Keşfi Gülafer KARTAL.....44
Edebiyatçıların Bilinmeyen Yönleri Destina Lena YILDIZ20	Gidenlerden Nihat ÖZER.....45
Kemal Tahir ve Osmanlı Çekirdeği Mehmet Akif TEPELER..... 22	Komşuluk Üzerine Selim KOCA.....46
Ünlü Paradokslar Berna MADRAN24	Bir Başarı Öyküsü: Aziz Sancar Emirhan KESKİN.....48
Bir Arının Hikayesi.....26	Öğretmenlerimiz.....51
İlginç Biyoloji Bilgileri.....27	Caps Emirhan KESKİN.....54
Serap AYDIN	

DEMOKRASİ ZAFERİ

Dünyada 17'inci yüzyıldan beri yüzlerce darbe ve darbe girişimi yaşandı; on binlerce kişinin ölümü, işkence görmesi veya sürülmesiyle sonuçlandılar. Ancak tek bir gecede savaş uçakları, helikopter ve tanklar kullanılarak yüzlerce kişinin katledildiği, TBMM dahil devletin ve milletin asli kurumlarının havadan bombalandığı bir dehşet ve buna karşı direnişin pek benzeri yok.

Türkiye olarak askeri darbelerin acı sonuçlarını yakından biliyoruz. İlk olarak Osmanlı Devleti'nde Yeniçeri Ocağı'nın neredeyse adet haline getirdiği tahttan padişah indirip taht'a padişah çıkarması ve yine bu ocağın Genç Osman'ı hakaretler içinde boğdurması şanlı tarihimize sürülmüş kara bir lekedir. Yine Cumhuriyet tarihinde 12 Eylül 1980 ihtilali sonrası binlerce kişinin tutuklanması, yüzlerce kişinin ölümü Türk toplumunun hafızasında acı içinde kendine yer edinmişti.

Bunlar gibi daha bir sürü darbe girişimi ve muhtıralar vardı. Son olarak 2016 Temmuz ayında FETÖ/PDY ihanet şebekesinin darbe ve-veya işgal girişimine şahit olduk. İşin en acı tarafı bunu yaparken ülkeye sulh getirme parolasıyla yola çıkmalarıydı. 15 Temmuz cumhuriyet tarihinin en uzun, en kanlı; bir o kadar da şanlı direnişinin gecesiydi. Devletin yıllarca dışından tırnağından artırıp, ülkesini savunma adına aldığı uçak ve tanklara karşı gösterilen direnişti. Sulh sözde; yüzlerce vatanperver bombaların altında kalmıştı. Bu zulümden Türkiye'nin kalbi TBMM'de nasibini aldı.

15 Temmuz'dan sonra ülkemizde sağcısı solcusu herkes kenetlendi ve milli beraberlik duygusu doruğa çıktı. Ülkemiz üzerinde emelleri olan dahili ve harici düşmanlara karşı önemli bir mesaj verildi. Tüm Türk milletine ve özellikle Türk gençlerine 15 Temmuz'dan sonra düşen vazife; ülkesi ve milletine karşı kurulan oluşumlara karşı uyanık olmak ve bir daha aynı tuzağa düşmemektir. Milletimizin hassas olduğu konular üzerinden onu kandırmaya çalışanlara bir daha prim verilmemesi gerekir.

15 Temmuz gecesi canlarını ortaya koyan şehitlerimize Allah'tan rahmet ve yakınlarına baş sağlığı dilerken bir daha ülkemiz üzerinde kara bulutlar dolaşmaması için tüm gücümüzle çalışmamız gerektiğini hatırlatmak istiyorum.

Akif'inde dediği gibi;

Arkadaş yurduma alçakları uğratma sakın
Siper et gövdeni dursun bu hayasızca akın
Doğacaktır sana vadettiğin günler hakkın
Kim bilir belki yarın belki yarından da yakın...

Kim bu cennet vatanın
uğruna olmaz ki feda
Şüheda fışkıracak toprağı
sıksan şüheda
Peki ne mi oldu?
Nasıl ki Çanakkale'de
Seyyit Onbaşılar çıktıysa;
15 Temmuzda da
Ömer Halisdemirler çıktı.

Emre KISA
Müdür Yardımcısı

Âkif ve Cemiyet

Küfe, Hasır, Meyhane, Mezarlık, Bayram, Selmâ, Seyfi Baba, Kör Neyzen, İstibdad, Mahalle Kahvesi, Köse İmam ve başka şiirleri...

Mehmet Âkif, cemiyetin hafızasıdır. Aynı zamanda, geçmişini sahiplenerek geleceği kuran değerlerin temsilcisi konumundadır. Âkif'in ruh hâlini altüst eden mesele, tecrübe edilmiş bir medeniyetin sarsılması, dolayısıyla insanın bozularak yok olmasıdır. Çünkü varlığından haberdâr olmamak, sorumluluğu ortadan kaldıracağı için, insanoğlunun yeryüzündeki gayesinden sapması anlamına da gelir.

Mehmet Âkif, içinde yaşadığı cemiyete doğru yürüyen adamdır. Bu yürüyüş, iradîdir ve şuurlu bir tefekkürün neticesi olarak gerçekleşmektedir. Bir münevver ve mütefekkir sıfatıyla ayaktadır. Bir insan olarak, vaz geçilmez unsurlarından bulunduğu cemiyet hayatının kalbine doğru yol almayı asıl ve asıl vazifelerinin önceliklerinden kabul eder. Hem fizikî, hem de kültürel duruşunu borçlu olduğu cemiyetin, ruh ve madde plânında hususiyetlerini tamamen aksettiren bir ayna konumuyla Âkif, kendisine yüklenen "temsil" kabiliyetini, kimlik ve kişiliği dışında herhangi bir yardıma, tabii ki yardımcıya ihtiyaç hissetmeksizin ortaya koyabilmektedir. Zira Safahat Şairi, kendi varlığının devamını, "ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl" diyerek, milletin ebediliğine bağlar. Çünkü, varlığını, cemiyete aidiyet ve mensubiyet noktasında kavrayan Âkif, ferdî varlık ve duruşun fâniliğinden, cemiyetin her zaman ayakta kalma hâline sığınarak kurtulur. Bu noktada Âkif, insan ve kul olarak, asıl hedefini de gerçekleştirmiş olur. Maksat, dünyevî olanla uhrevî olanı ayırmaksa, o, uhrevî olana hicreti hakikate erdirmiş demektir. Ferdin hayatta olması, cemiyetin hediyesidir. Zira, can tende iken cemiyete kurban olanlar, cemiyetin gönlünde ebediyen misafir olarak ağırlanırlar. Bütün bu gayret ve mücadeleye rağmen, Âkif, "Mehmed Ali'ye" başlıklı şiirinde şöyle diyecektir:

Prof. Dr. Erdoğan Erbay
Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı
Türk Edebiyatı Anabilim Dalı

Yıktım koca bir ömrü de, baykuş gibi, geçtim,
Kırk beş yılın eyyâm-ı harâbında oturdum.
Sen, başka ufuklar bularak, yükseledurdun;
Ben, kendi harâbemde kalıp, çırpınadurdum!
Mağmûm iki üç nevha işittiyse işitti;
Bir hoşça sadâ duymadı benden hele yurdum.

Mehmet
Âkif,
cemiyetin
hafızasıdır. Aynı
zamanda, geçmişini
sahiplenerek geleceği
kuran değerlerin
temsilcisi
konumundadır.

İnsan, içine doğduğu yapıyı yeniden inşa etmek maksadıyla yola koyulur. Çünkü, bu, fitratına uygun hareket etmek anlamına gelir. Yeryüzünde düzeni sağlamak, yaratılışının gereğidir. Bu düzeni sağlamak, özellikle de sürekli kılmak çok zor, hatta zaman zaman imkânsız bir hâl alır. Bu imkânsız hâl ise, insanda ümitsizlikler doğurur. Yukarıya aldığımız mısralarda Âkif, bütün varlığını fedâ ettiği cemiyeti için hiçbir şey yapamadığını, hüznle karışık bir ifade ile ortaya koymaktadır. Zira, İstiklâl Marşı'nda da şöyle diyordu:

Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâdacüdâ.

Bir de Âkif gibi, kavga ve kaosun tam ortasına doğanlar için, cemiyet hayatının manası çok daha farklıdır. Maddî ve manevî açıdan olduğu kadar, iktidar ve toprak adına da sürekli kaybeden bir coğrafyanın çocuğu sıfatıyla Âkif, dünyaya gelir gelmez ne yapması gerektiği kulağına söylenmiştir. “Yeis Yok” adlı şiirinde, bu durumu şu şekilde tasvir eder:

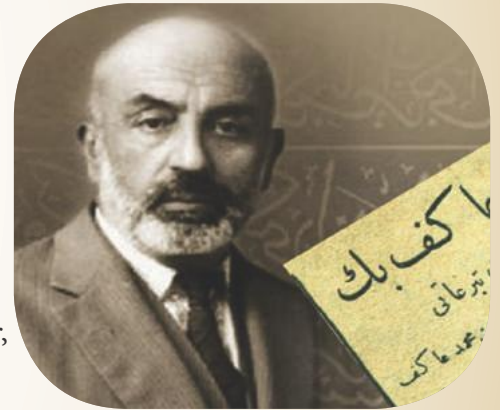
Doğduk “yaşamak yok size!” derlerdi beşikten;
Dünyâyı mezarlık bilerek indik eşikten!
Telkîn-i hayât etmedi aslâbize bir ses;
Yurdun ezeli yasçısı baykuş gibi herkes,
Ye’sin bulanık rûhunu zerk etmeye baktı;
Mel’un aşî bir nesli uyuşturdu, bıraktı!

Ümit etmek, hedefi olanların azığıdır. Nasıl, ne zaman ve kim tarafından telkin edildiğini bilmediğimiz, “bizden adam olmaz” safatasını, cemiyet hayatının özüne işlemiş bir mikrop olarak gören Âkif, bugünkü modern insanın bencillik ve nemelâzımcılığına da neşter vurmaya arzusunda. Âkif, hayatta kalmanın, hayata kattıklarımızla mümkün olabileceğinin farkındadır. Bu yüzden de hareketlerinin yönü, eve kaçmak, kuytuya saklanmak değildir. Evden sokağa, sokaktan caddeye, caddeden meydanlara doğru, her adımda genişleyen, cemiyet meselelerinin ilerledikçe çoğaldığı alanlara dikkat kesilerek olaylara vâkıf olur. Safahat Şairi, “Küfe” şiirinde, cemiyetle iç içe yaşayışını tasvir makamında şu mısralar dökülür dudaklarından:

Beş-on gün oldu ki, mu’tâdâinkiyâd ile ben
Sabahleyin çıkıvermiştim evden erkenden.
Bizim mahalle de İstanbul’un kenârı demek:
Sokaklarında gezilmez ki yüzme bilmeyerek!

Batılılaşma tarihimizin dayattığı aydın tipinin şanından kabul edilen fildişi kulenin ulaşılmazlığından aşağıya dahi bakmadan cemiyet adına ahkâm kesenlere inat, Âkif, cemiyetin doğrudan doğruya içindedir, hatta cemiyetin ta kendisidir. O, kendi varlığını cemiyet varlığının dışında ve ötesinde bir yere konumlandırmaz ki, imtiyazın şımarıklığı çerçevesinde, anlaşılmaz cümleler sayesinde şahsiyet ve kimliğini esrarengiz bir kaide üzerine bina etsin. Bundan dolayı münevver Âkif, evinden sokağa çıktıktan sonra, devrin ve aynı zamanda cemiyetin çaresizliğe mahkûmiyetine şehadete başlar. Âkif, fitraten büyük bir sanatkâr olmasına rağmen, “ne tasannu’ bilirim, çünkü ne de sanakârım” demesi, bir ironiden başka bir şey değildir. Zira, onun şiirlerinin, her hâl ve şartta cemiyeti anlatması, hakikatin süslenmemesi gerektiği gerçeğindedir. Zaten hakikat, ziynet kabul etmez, çünkü ziynet, hakikati örter. Örtüsü olmayan hakikat ise, Âkif’in “manzûm hikâyeleri”ndeki gibi “odun gibi” olur ve insanı rahatsız eder. Cemiyet hayatını süsleyerek anlatmak, beğenilme arzusu ya da beğenilmeme küçüklüğü taşıyan zavallıların işidir.

Cemiyet hayatını meydana getiren manzaranın tam ortasında Âkif’in kendisi vardır. Bir Müslüman ve bir kul sıfatıyla Âkif, ben ve öteki gibi bir Avrupa mantığı işletmeden, İslâmî değerler silsilesinde çok mühim bir yeri olan takva penceresinden bakarak durumu arz eder. Ben ve benlik düşüncesi, onun her şekilde karşı durduğu meselelerin başında yer alır. Cemiyet ve bu yapının temelini teşkil eden ferdi huzursuz kılan ne varsa, o şey, mutlak surette şairi de huzursuz eder. Muhakkaktır ki, onun kıymetleri, İslâm’ın kıymetleridir. Bu kıymetler ise, Cenab-ı Hakk’ın dünya ve insan için emredip ferman buyurduğu naslar bütünüdür.

Küfe şiirinde Âkif, sokakla evlerin maddî varlıklarıyla birlikte, bu evlerin sahiplerini ve oturanlarını da tasvir eder. Bu sokak, bu evler, sahipleri ve oturanları ile ortak bir kaderi paylaşmaktadırlar. Eski ve harap evlerin, her tarafı çukur ve çukurları çamur dolu sokaklar, cemiyet hayatının parçalarıdır. Gözardı edilemezler. Eğer böyle bir durum olursa, adaletin tesisi mümkün değildir. Adaletin hüküm sürmediği bir cemiyetin ebediliğinden, tarihe ve insanlığa örnekliğinden söz açılmaz. Bu hakikati geçerli kılacak olanlar da, sorumluluğu üzerine alanlardır. Şayet sorumluluğu üstlenenler, attıkları her adımı adalet ölçüleri içerisinde atmazlarsa, Hakk'ın tecellisini beklememek gerekir. Bu durum, cemiyet ve ferdin bozulması, yıkılıp yok olması gibi kaçınılmaz bir felâketin hazırlayıcısı olacaktır.

Safahat şairi, cemiyet hayatı adına tasvir ettiği manzarada, üç kişiyi ön plâna çıkarır. Bunlar; çocuklar, kadınlar ve yaşlılardır.

Çocuklar: Cemiyet ve milletin geleceği olan çocuklardır. Gelenekten geleni şartlara uygun hâle getirip değiştirmeden öğrendiği hayatı aynen devam ettiren nesillerle, bir adım ileri gitmek mümkün değildir. O, bu hâli, Küfe adlı şiirde anlatır. Hayatı boyunca babanın taşıdığı ve bir yönüyle onun ölümüne neden olan küfenin miras olarak çocuğa kalmasını, annenin ağzından ironik bir dille anlatarak tenkit eder. Her nesil, kendinden öncekinden bir adım ileriye hedeflemeli ki, gelişme ve ilerleme gerçekleşebilsin. Aksi takdirde, ümit edilen yarınki güneş, arzu edilen parlaklıkta olmayacaktır.

Kadınlar: Kadın, çile ve garipliğin sembolüdür. “Hasır” şiirinde, hasıra sarılarak, birkaç fukaranın omuzunda ebediyete uğurlanan bir kadını tasvir eder. Bu, bir aktar dükkânında şahit olduğu bir hâdisedir. Hikâyeyi dinler ve yakından ilgilenir. Aktara gelen herkes, fukaralığın pençesinde kıvrılmaktadır. Asrın gerektirdiği bakım ve gelişmeden-mahrûm edilmiş insanlar vardır. Hastalık ve çaresizlik hâlini yaşamaktadırlar. Hem zorunluluk, hem de bilgisizlikten kaynaklanan nedenlerle aktara hücum ederler. Bu manzarayı Âkif, şöyle tasvir eder:

Geçende, yayla civârında bir ufak cevalân
Bahânesiyle, bizim eski âşinâlardan
Bir attarın azıcık gitmek istedim yanına,
Ki her zaman beni da'vet ederdi dükkânına.
Biraz musâhabeden sonra söktü müşteriler:
-Ver ondan on paralık zencefil, çöroğtu, biber.

İnsanların isteklerine gözleriyle tanıklık eden şair, daha sonra gelen bir müşterinin ağzından, mahalledeki zavallı bir kadını anlatır. Aylardır hasta yatan ve sonunda ölen kimsesiz bir kadın... Kimse-siz kadının naşını sarmak için hasır istemektedir. Bu kadının hastalanması ve ardından ölümü, Âkif'i son derece müteessir etmiştir. Çünkü, ona göre insanlar, sorumluluklarını hakkıyla yerine getirmek, günlük hayattaki davranışlarını eleştirmek, daha doğru ve güzel fiiller işlemek yerine, kendi ihmâllerini şuursuzca kadere ve ecele dayandırarak durumu kurtarmanın peşindedirler:

Epeyce fâsıladan sonra geldi başka biri:
-Genişçe bir hasırın var mı? Neyse hem değeri.
Cenaze sarmak içindir, eziyyet etme sakın!
Mahallemizde beş aydır yatan o hasta kadın
Bugün, sabahleyin artık cihandan el çekmiş...
-Ne çare! Kısmeti bir böyle günde ölmekmiş.
-Yanında kimse de yokmuş... Aman bırak neyse...
Ecel gelince ha olmuş, ha olmamış kimse!
-Dokuz kuruş bu hasır, siz, sekiz verin haydi...
Pazarlık etmeyelim bir kuruş için şimdi!

Yaşlılar:Âkif'in, şiirlerinde en fazla üzerinde durulan meselelerden biri de, cemiyet hayatının gözden irak tuttuğu, muhtaç ve yaşlı insanlardır. "Seyfi Baba" şiirinde, cemiyetin bu hususu nasıl algıladığını anlatır. Bir hedefe yönelik olarak eyleme geçer. Evinden yani rahatından ayrılarak yola düşer. İçerinin huzurundan dışarının huzursuzluğuna yönelir. Çünkü, Seyfi Baba hastadır. Onun hasta olduğunu duyar duymaz, sorumluluk duygusuyla hayıflanır, tekrar kendi dışına adım atar. Daha önce haberdâr olsaydı eğer, sokağın olumsuz şartlarına takılmadan bir an önce hastanın yardımına koşacak ve vazifesini yerine getirecekti:

Geçen akşam eve geldim. Dediler:
-Seyfi Baba
Hastalanmış, yatıyormuş.
-Nesi varmış acaba?
-Bilmeyiz, oğlu haber verdi geçerken bu sabah.
-Keşke ben evde olaydım... Esef ettim, vah vah!
Bir fener yok mu, verin... Nerde sopam? Kız çabuk ol!
Gecikirsem kalırım beklemeyin... Zirâ yol
Hem uzun, hem de bataktır...
-Daha a'lâ, kalınız
Teyzeniz geldi, bu akşam, değiliz biz yalnız.

Kendi yalnızlığını bir şekilde ortadan kaldıran ev halkı, yalnız ve hasta bir ihtiyarın yardımına koşmak için şartları olumlu bir konuma taşırlar. Zira hastanın hâline uygun bir sokak yolculuğundan söz eder Âkif, Seyfi Baba şiirinde. Mekân-insan ilişkisi açısından bakıldığında, iki unsurun ne kadar da birbirini oldukları görülür. Yaşadığı güçlüklerin verdiği sıkıntıyı bir tarafa bırakan Âkif, yürüdükçe sokağın durumunun daha da ağırlaştığını gözlemler. Bir insan olarak hissettiği korkuyu saklamaz.

O zaman sâmi'anın, lâmisenin sevkiyle
Yürüyen körlere döndüm, o ne dehşetti hele!
Sopam artık bana hem göz, hem ayak, hem eldi...
Ne yalan söyleyeyim kalbime haşyet geldi.

Hedefe doğru ilerleyen Âkif, sağı-solu, sokağı-yolu gözlemlerken söz konusu mekânların özelliklerini sıralarken, aynı zamanda, buralarda ikâmet eden insanların ne hâlde bulduklarını da dikkatlere sunmak arzusunda. Bu bakış açısında dikkat edilmesi gereken bir husus vardır ki, bu ayrıntı atlanmamalıdır. Bu ayrıntı, Âkif, bütün bu olumsuz ve yürek burkan şartlardan dolayı herhangi bir şahsa veya kuruma saldırarak tenkide girişmez. Eğer meydana çıkmış ve arzu edilmeyen bir manzara varsa, bununsorumluluğu herkese aittir. Çünkü nemelâzımcılık, fakiri daha kötü bir hâle düşürmekte, varlığını ise, ulaşılamaz bir seviyeye, daha yukarıya çekmektedir.

Âkif'in şiirlerini, hazin bir tablo, canlı bir resim hâline getiren anlatım tarzı, onun sanattan beklediği realist tavidir. Bütün güçlüklerle rağmen "yâr-ı kadiminin yurdu"na ulaşmıştır. Âkif, geçtiği sokaklarla aynı karakter ve özellikleri taşıyan, daha karamsar ve hasta bir insanın ruh hâlinin sindiği mekânı tasvire girişir.

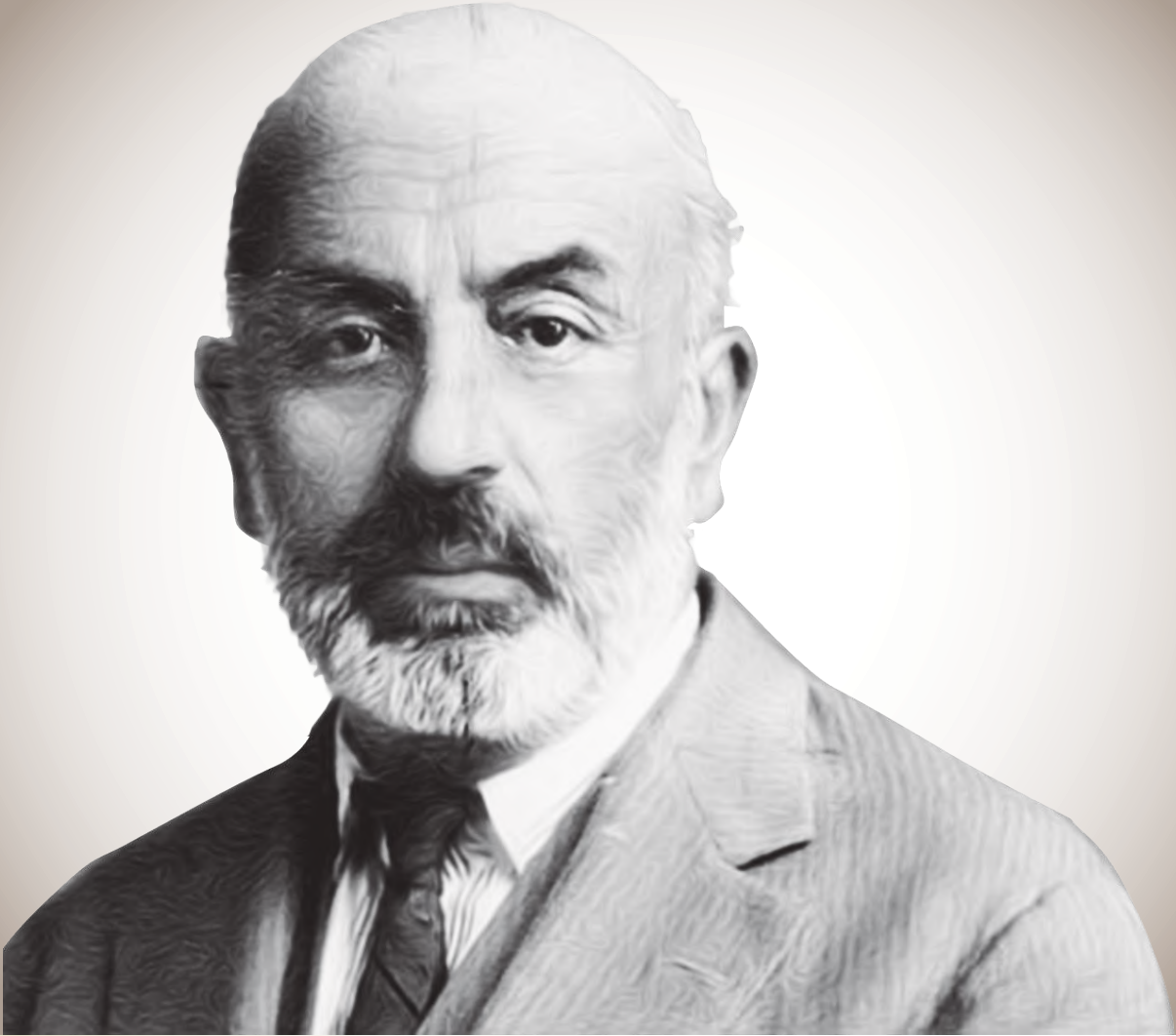
Odanın loşluğu kasvet veriyor pek, baktım.
Şu fener yansa, deyip bir kutu kibrit çaktım.
Hele son kibriti tuttum da yakından yüzüne,
Sürme çekmiş gibi nûr indi mumun kör gözüne!

Âkif, Seyfi Baba'ya komşuların getirdiği "ihlamuru" kaynatıp içirir. Bu küçük, ama hayatî hareketin ardından birazcık toparlanan kahraman, insanlık haysiyet ve şerefinden söze başlar. Seyfi Baba'nın ifade ettikleri, onun bir insandan beklediği şeylerdir:

Kim kazanmazsa bu dünyada bir ekmek parası:
Dostunun yüz karası; düşmanın maskarası!

Seyfi Baba'nın dilinden, yalnızlık ve kimsesizlik dökülür. Bu cümleler, bir ihtiyarın dilinden, dahası, hakikaten muhtaçlık durumunun hücrelerinin zerresine kadar hissedilen insanın varlığından dökülüyorsa, hüznün ve endişe kat kat artar.

O zaman koptu içimden şu tahassür ebedî
Ya hamiyetsiz olaydım, ya param olsa idi!

Sonuç Yerine:Âkif, çoğu zaman hayâl kırıklığına uğrasa da, hayatı boyunca cemiyetin ve dolayısıyla milletin derdine ortak olmakla yetinmemiş, milletin derdini kendi derdi gibi algılamış ve kabul etmiştir. Sağlam bir binanın kurulabilmesinin yegâne yolunun, insan yetiştirmekten geçtiğini derinden kavramış olan Âkif, ömrünü bu uğurda fedâ etmiştir. O, ahlâk ve irfân kaideleri üzerine oturtulmuş bir insanlığın, öncelikle kişiliğimizde yer etmesi, ardından da çevremize ışık tutması lâzım geldiğine dikkat çeker. Bencillik, insanlık kadar eski, çaresi bulunamayan bir hastalığın adıdır. Pençesine düşenleri, hemen her zaman hüsrana uğratmıştır. Başkalarının dertleri ile dertlenmek ise, ilâhî dinlerin ve beşerî öğretilerin tek telkinedir. O hâlde, ihtiras ve zulümle elde edip ebedî kaybedenlerin korkunç sonucuna uğramaktansa; gönülden ve samimi olarak kazanıp ebedî saadete erenlerden olmak gerekmez mi?

VATAN İÇİN

“Ben ölmeye hazırım, sen beni öldürmeye hazır mısın?”

Bu söz her şeyi açıklamıyor mu, her şeyi olduğu gibi gözler önüne sermiyor mu? Bence bu söz Türk milletinin güç ve kudret ile kazanıp imanla yücelttiği, her karışını kanıyla yoğurduğu, gözyaşlarıyla ıslattığı, anaların, babaların ve evlatların feryatlarının gökyüzünde yankılandığı, vatanını nasıl koruduğunu ve bu uğurda nasıl şehit olduğunu açıklıyor. Doğup büyüdüğün, anılarını biriktirdiğin her sokağı, her köşesinde kendini bulduğun toprak parçası için bir annenin yavrusunu koruduğu, bir çocuğun oyuncağına sarılması ve bir yazarın kalemine bağlandığı gibi vatani uğrunda canını hiçe sayarak şehit olmak ne anlamlı bir başlangıçtır, başlangıç diyorum çünkü şehitler ölmez; aksine yaptıkları kahramanlıklarla her birinin adı, sanı ve yazdıkları destan da oynadıkları başrolleriyle kalbimizde sonsuza dek bir ağacın kök salması gibi kök salıp ve yeşerecektir.

Onlar şehit oldular çünkü; bir millet kendisine, devletine ve özgürlüğüne açılan savaşta birlik olmadıkça düşmanlarının saldırı ve yıldırma çabaları karşısında dik durmayıp göğsü siper etmedikçe bir zafer kazanamaz ve düşmanlarının gölgesi altında yaşamaya mahkum edilir. Hele ki bu düşmanlar kendi milletimizden, aynı ekmeği bölüştüğümüz, aynı dili konuştuğumuz, aynı sınırları paylaştığımız, bizden sandığımız ama; hiç bizimle olmayan düşmanlarsa... Bu düşmanlar ki kendi meclisini bombalamak gibi bu güne kadar hiçbir devletin ve terör örgütünün yapmadığı bir hainliği yapmıştır. Ama Türk milleti bu hainlik karşısında ümitsizliğe ve korkuya kapılmadı, kapılarını kapatıp ölüm sessizliğine bürünmedi, gözlerini karanlığa hapsetmedi tam tersine atalarının asil kanını taşıyan o şanlı millet yıllar önce kazanılan bir çok zafer gibi genciyle, yaşlısıyla, çiftçisiyle, öğretmeniyle, alevisi ve sünnisiyle hangi dil, din ve ırktan olursa olsun tüm vatanseverliğiyle Türk milletinin kaderini yeniden yazdığı 15 Temmuz'da bir destan yazmışlardır.

Onlar hayatlarını hayatlarımıza, mücadelelerini mücadelemize katmışlardır. Artık onlar biz, biz onlarızdır. Çünkü biz o cesur yüreklerin koruduğu milletiz. Eğer bugün özgür yaşıyorsak ve bu milletin vatani hala Türkiye ise ve bütün millet aynı bayrak altında tek yürekse bu onların sayesinde.

Seyhan UMUÇ
11 F Sınıfı

TARİHİ ÇOBANDEDE KÖPRÜSÜ

TARİHÇESİ

Erzurum ili Köprüköy İlçesi Yağan Kasabası sınırları içerisinde yer alan Çobandede Köprüsü, Erzurum - Horasan Güzergahı 58 . km yer almakta olup; İlhanlı Hükümdarı Ebu Said Bahadır Han'ın veziri Emir Çoban Salduz tarafından 1297-1298 yıllarında yaptırılır. 1638,1727,1875 ve 1987 yıllarında bozulmuş ve restore edilmiştir. XIV. yüz yıl başlarından çoğu tarihi hadiselerle dolu sayısız kervanlara geçit veren Dönemin önemli ve gösterişli yapılarından biri olan tarihi köprü, günümüzde koruma altına alındığından kullanılmıyor. ¹

Günümüzde gelişen ulaşım imkanları ile hizmet sektörü ve ticari olanakları kullanan bölge insanıyla birlikte uluslararası ticaretin hız kazandığı göz önünde bulundurulursa ;hemen her gün ,en azından haftada bir yanından geçerken arabamızın ,trenin camından dönüp bakmadan geçmediği-miz tarihi Çobandede Köprüsü 'nün ülkemizin ilk 10(on) tarihi köprüsünden biri olduğu düşünülürse; kıymete haiz tarihsel hazınını yaşamışızdır muhakkak.Kemiksi yapısıyla ne kadar mağrursa da orta sırt bölümü, bir o kadar da Aras'ın sessiz uğultusuna karşı müşvikçedir kenarlara tutunan dar kemerleriyle . Nice yavuz komutanlar,nice belalı ruhlar , çaresiz insanlar , hasret devşiren nağmeler ,Yunus gibi yarenler geçmiştir üzerinden kimbilir...Bir turistin telefonuna veya fotoğraf makinesine poz verirken belki bir Anadolu ninesi gibi ihrama bürünmüş hali gibi veya güngörmüş bir beyin esasına tutunmuş halde tarih dersi verir gibi buluruz şimdi.

SANAT TARİHİ AÇISINDAN DEĞERİ

Köprü'nün yapı formu ve baş kısmındaki bezemeler, Selçuklu ve İlhanlı üslubunu yansıtmaktadır. Karga pazarı ve Aras nehirlerinin birleştiği yerde yapılan köprü .Mimari bakımdan Anadolu Selçuklu taş köprüleri özelliği taşıyan Çobandede köprüsü Aras Nehri üzerine, 220 m uzunluğunda 7 adet kemer gözlü olarak inşa edilen köprüden, günümüze 6 kemer gözüyle 130 m ulaşabilmiştir. Eğri bir plana sahiptir. Üç renkli kesme taştan yapılan kemerlerin açıklıkları 11.50 -13.00-14.50-15.50-15.50-15.50 m'dir.Köprü ayakları ahşap ızgaralarla deseteklenmiştir. Orta ayaklarda odacıklarla her iki yönde dörderli 8 köşk mevcuttur. Köprü'nün en büyük kemer açıklığı 13 m olup en yüksek noktası da 30 m'dir. Yedi yuvarlak kemerli gözden meydana gelen köprü'nün ilk gözü son yıllarda yapılan onarım sırasında kapatılmıştır. Bugün altı gözlü olan köprü Homigi köyünden getirilen taşlarla yapılmıştır. Köprü'nün kemerleri siyah, kırmızı ve gri renkli kesme taşlardan yapılmıştır. Taşların işlenişinde son derece ahenkli ve iyi bir işçilik gözlemlenmektedir. Ayrıca köprü ayaklarının altına yatay olarak ardıc ağaçları döşenmiştir.Böylece köprü'nün batmaması sağlanmıştır. Köprü ağırlığını hafifletmek için de tampon duvarları arasında boşluklar bırakılmıştır. Köprü'nün ayakları üzerinde son derece güzel işlemleri olan köşkler yapılmıştır. Köprü'nün iki tarafında dörderden, üzerleri kubbeli sekiz köşk yerleştirilmiştir. Bunların bazılarının üzerlerinde alemler ve işaretler görülmektedir.

Asırlardır Aras'ın ;hele o ilkbahar sonunda bulanık ve azgın sularına karşı ayakta kalabilmiş, kuzeyi güneye ve hatta doğuyu batıya bağlayan Kuzeydoğu Anadolu'nun bu sümbülvari nazlı gerdanlı-ğı kiremit rengiyle her geçişinde yanından bir şiir ,bir şarkı mırıldatır insana ,efsunlar bir bakıma sizi ,şair olursunuz bir an... Kesme taşlarının arasından çıkmış yeşil otsular bakımsız olduğunu gösterse de; sanki yıllara medyan okuyuşunun resmini sunar her gören göze. Restorasyonu ile sanatsal tarihi değerinin korunmaya çalışıldığına şahit oluyoruz lakin,o eski rengin ahengini tutmuyor gibi. Acaba tarihi eserlerin bizatihi kendi varlığıyla beraber o dönem insanının inancı , teknik bilgisi ve eşyayla özdeşleşen mana boyutu mu insanı etkiliyor diye düşünmeden edemiyorsunuz .Yanıdaki beton direkli yeni köprüyle kıyaslayıp, birinin ustası beton mikseri, onunki ise abdestsiz taşa el vurmeyen ustalar diye düşünüyorsunuz.

Söylentiler:

Çobandede efsanesinin anlatıldığı yerde bulunana taşlar bir çobana ve koyunlarına ve birde ejderhaya benzetilmektedir.

Efsaneye göre çok eskilerde bir çoban yaşarmış. Bir ejderha çobanın sürüsüne musallat olmuş ve her geldiğinde bir koyunu alıp götürüyormuş günler sonra azalan sürüsüne üzülen çoban Allah'a yalvararak ejderi taş etmesini ve buna mukabil kendisinin bir koç kurban edeceğini söyler. Allah duasını kabul eder fakat çoban kurbanını kesmez bu nedenle de Allah çobanı ve koyunları taş eder.

Emrekom Köyü halkının anlattığına göre ise efsane şöyledir:

Yavuz Sultan Selim, İran seferine giderken ordu suyu geçemez. Padişah askerin geçebilmesi için oraya bir köprü yapılmasını emreder. Ancak bir türlü köprünün ayağını (temelini) tutturamazlar. Köprü ayağı için nereye temel atılırsa temel tutmaz. Çok yer denerler ama nafile. Orada, Allah'ın ermiş bir kulu olan Çobandede de koyun otlatmaktadır. Bakar ki padişahın askerleri köprünün ayağını tutturamıyorlar, askerlerin yanına gider ve onlara :

- Şimdi âsamı atacağım. Âsa nereye düşerse köprünün ayak temelini oraya atın

Der ve elindeki âsasını fırlatır. Âsa köprünün olduğu yere düşer. Askerler köprünün ayak temelini âsanın düştüğü yere atarlar, bakarlar ki temel tutmuş. Çoban Dedeye bakarlar, ama Çoban Dedeyi bulmak ne mümkün. Allahın o veli kulu sır olmuştur. Köprü inşaa edilir ve asker üzerinden geçer. (Konum olarak bakıldığı zaman Çobandede Köprüsü tam Pasin Suyu ve Arasin birleşme noktasının üzerindedir.)

KÖPRÜNÜN RESTORASYONU

'Erzurum İli, Köprüköy ilçesi, Hasankale ve Bingöl çayından oluşan Aras nehrinin hemen başlangıcında bulunan köprü 2. derece deprem bölgesi üzerinde yer almakta olup, 220m uzunluğunda, 8,55m genişliğinde ve 7 gözlüdür. 1727 yılında yapılan onarım sırasında 7 gözü olan köprünün 1872 yılında gördüğü onarım sırasında kuzeydeki bir gözü kapatılmıştır. 1946-1948 yıllarında Erzurum-Horasan Demiryolu inşa edildikten sonra 1949 yılında bir kez daha onarım gören söz konusu köprünün 2005-2013 yılları arasında restorasyon çalışmaları devam etmekte iken kapalı olan gözünün tekrar açılması gündeme gelmiştir. Ancak köprünün uzun yıllar bu şekilde hizmet vererek günümüze kadar ulaşması yapının statik olarak dengede olduğu düşüncesini de akıllara getirmiştir. Bu nedenle köprüde olası herhangi bir hasara sebebiyet verilmemesi için kapalı olan gözün açılıp açılmayacağı hususuna hemen yanından geçen Erzurum-Kars Devlet Yolu dolgusu ile zati, su ve deprem yük etkileri dikkate alınarak yapılacak yapısal analiz çalışmaları sonucunda karar verilmesi kanaati hasıl olmuştur Restorasyon öncesi yerinde yapılan incelemelerde köprünün memba tarafında 6 adet, mansap tarafında 8 adet selyaran ve külâh bulunduğu, memba tarafından bakıldığında da kapalı olan gözün bir kısmının görüldüğü tespit edilmiştir. Köprünün Mansap Taraf Cephe Görünüşü Kapalı Olan 7. Göz Kapalı göz Mansap Memba Kapalı Göz Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu Kapalı Gözün Açılmadan Önceki ve Sonraki Görüntüsü Analiz Sonuçları dikkate alınarak Tarihi kıymetini muhafaza çalışmalarına önem verilmiştir. Bu nedenle Restorasyon Projesinde köprünün yol tarafında kalan ve mevcut izlerinden çeşitli nedenlerle zamanla kapandığı belirlenen gözünün açılması, açılacak gözün yanına mevcut selyaran ve külâh formunda yeni bir selyaran ve külâh yapılması ve tempan duvarın 3-4m daha yol tarafına doğru uzatılmasının yapısal olarak herhangi bir problem oluşturmayacağı kanaatine varılmıştır.²

Ebral BAYRAK
Müdür Yardımcısı

Kaynakça

1) turkiyetur.com

2) Halide Sert, Esat Mahmut Partal (Tarihi Köprüler Şubesi Müdürlüğü, Sanat Yapıları Dairesi Başkanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ankara. E-Posta: epartal@gmail.com Mutluhan Nas, Süheyla Yılmaz, Hakan Demirci, Ayşe Avşın, Gül Sibel Turan (Tarihi Köprüler Şubesi Müdürlüğü, Sanat Yapıları Dairesi Başkanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı), Ankara. E-Posta: mutluhan-nas@gmail.com

HORASAN ANADOLU LİSESİ TÜBİTAK SERGİSİNDE

Bu sene 48.si düzenlenen TÜBİTAK liseler arası proje yarışmasına okulumuz öğretmenlerinden Halil İbrahim Yıldırım ve okulumuz 10/B sınıfı öğrencilerinden Zeynep Perçem Aydın seçilerek projelerini Erzurum bölge sergisinde sergilediler. 27-30 Mart tarihleri arasında düzenlenen TÜBİTAK Erzurum bölge sergisine Erzurum ilinin yanı sıra Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzincan, Gümüşhane, Iğdır, Kars, Rize, Trabzon illerinden seçilen projeler de katıldı.

Okulumuz bu proje kapsamında nesil çatışmalarından yola çıkarak nesiller arası anlaşmazlığa vurgu yapan bir proje hazırladı. Proje kapsamında Erzurum Teknik Üniversitesi'nde kurulan standlarda sergilenmeye değer görülen projeler 3 gün boyunca sergilendi. Öğrencimiz sergi esnasında sergiye gelen misafirlere proje hakkında bilgi vererek onlara projeyi sundu.

Sergi sonunda danışman öğretmenimiz ve proje sorumlusu öğrencimiz katılım belgesi ve çeşitli hediyeler ile ödüllendirildi. Okulumuzu ve ilçemizi böyle bir proje ile temsil etmekten gurur duyuyoruz.

Öğretmenin notu:

Bu projeyi hazırlarken en büyük amacımız özellikle gündelik hayatımızda öğretmen-öğrenci, baba-oğul, dede-torun anlaşmazlığı kapsamında karşılaştığımız kuşak çatışması kavramına bir yorum yapabilmek ve dikkati problemin çıkış kaynağına yöneltebilmektir. Nitekim araştırma sırasında en çok dikkatimizi çeken yeni nesil gençlerin kendilerine olan aşırı özgüveni ve kendilerini tanımamakla, kendilerini gizlemek arasında olan ince bir çizgiye kendilerini sıkıştırmış olmalarıydı. Ancak şunu da unutmamak gerekir, bizim kuşak ya da nesil çatışması olarak adlandırdığımız şey ilk çağlardan beridir yaşanan ancak kendisini özellikle modern toplumda belli eden bir olgudur.

Aslında bizim kuşak çatışması dediğimiz algı, yeni gelen neslin hazır teknolojiyi direkt hayatına sokması ile teknolojiyi zamanla yavaş yavaş kazanan önceki neslin birbirlerine kendi pencerelerinden bakmalarından kaynaklanıyor. Her şeyi çok iyi bilen(!) Yeni neslimiz ile her şeyi görmüş geçmiş(!) bir önceki neslin arasında bu anlaşmazlık önümüzdeki çağlarda da bu yüzden devam edecek gibi.

Yazımı M.Ö 3500 yılında Aristo'nun söylediği bir sözle bitirmek istiyorum.

'Şimdiki gençler kontrolden çıkmış durumda, kaba bir şekilde yemek yiyorlar, yetişkinlere karşı saygısızlar, ebeveynlere karşı çıkıyorlar ve öğretmenleri sinirlendiriyorlar.

Halil İbrahim Yıldırım
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

TÜBİTAK

HORASAN ANADOLU LİSESİ DEĞERLER EĞİTİMİ PROJESİ

BİR DEĞER DENKLEMİ: X VE Z NESİLLERİ

X KUŞAĞI (1965-1979)

Bu araştırma, içinde bulunduğumuz 2016-2017 yılları arasında ERZURUM/HORASAN ilçesinde X (1965-1979) ve Z (2000 – ...) nesli özellikleri taşıyan bireylerin aynı toplumda ve zaman içinde hayatlarında önem sırasına koydukları temel ilkeleri ve bu ilkelerin nesiller arasında değişen önem sırasını açıklamak amacıyla yapılmıştır. X ve Z nesli mensuplarına sorulan 3 maddelik sorular aşağıdaki şekli ile her nesle aynı şekilde sorulmuştur.
Soru 1:Hayatınızda şimdiye kadar faydasını en çok gördüğünüz değer nedir?
Soru 2:Hayatınızda şimdiye kadar eksikliğini en çok hissettiğiniz değer nedir?
Soru 3:Sizce teknolojik aletlerin insanlara zararı, yararından fazla mıdır?
A-)EVET FAZLADIR B-)HAYIR AZDIR

Cevap olarak verilen annem, babam, kardeşlerim, dedem, torunum, eşim gibi yanıtlar

' A İLE ' kategorisinde listelenmiştir.

Cevap olarak verilen ibadet, namaz, Kur 'an, Müslümanlık gibi yanıtlar ' DİN ' kategorisinde listelenmiştir.

Cevap olarak verilen para, yaşam şartları, fakirlik, zenginlik gibi yanıtlar

' MADDİYAT ' kategorisinde listelenmiştir.

SONUÇLAR

X nesline mensup kişiler dönem ve yaş itibari ile Z neslinden daha ağır koşullarda yetiştiğinden dolayı hayatlarında değer ve tutumlarda Z nesline nazaran daha muhafazakâr bir tavır sergiliyorlar. Hayatlarında daima eksikliğini hissettikleri eğitim ve maddiyat onların hayatlarına dair sahip olduğu en büyük eksiklikler.

Z neslinin beyin olarak yetişme şeklinin X neslinden farklılaştığını söylemek mümkün, eğitim durumlarına ve şekillerine bakıldığında Z neslinin bilgi öğrenmeden çok onu kullanma yoluna gideceği gözüküyor. Çünkü ulaşabilecekleri her türlü bilgi saniyeler içerisinde avuçlarında beliriyor. Ansiklopediler onlar için çok sıkıcı, bir analiz ve tarama durumunda ilk tercihleri kesinlikle arama motorları oluyor.

X ve Z nesline dair tanım ve açıklamaların yapıldığı bu çalışmada X ve Y nesillerinin değerlerinin nasıl bir değişim yaşadığı yansıtılmıştır.Buradan çıkarılabilecek en önemli sonuç günümüzde artık değer farklılıklarına yön veren ve nesiller arası farklılaşma hızının bu kadar artmasına etki eden en büyük etkenin teknoloji olduğudur. Nitekim özellikle internetin bireysel ve toplumsal ilişkilere getirdiği boyutun en büyük yansıması olacak olan Z nesli belki de X nesli tarafından bu yönden anlaşılacak. Günlük hayatımızda kullandığımız kelimelerin dahi anlamını hızlı değiştirebildiği günümüzde Z neslinin ileride çok yönlü değişikliklerin bekleyeceğini söylemek sanırız ki yanlış olmayacaktır.

Z KUŞAĞI (2000-...)

Zeynep Perçem AYDIN

Proje Sorumlusu Öğrenci

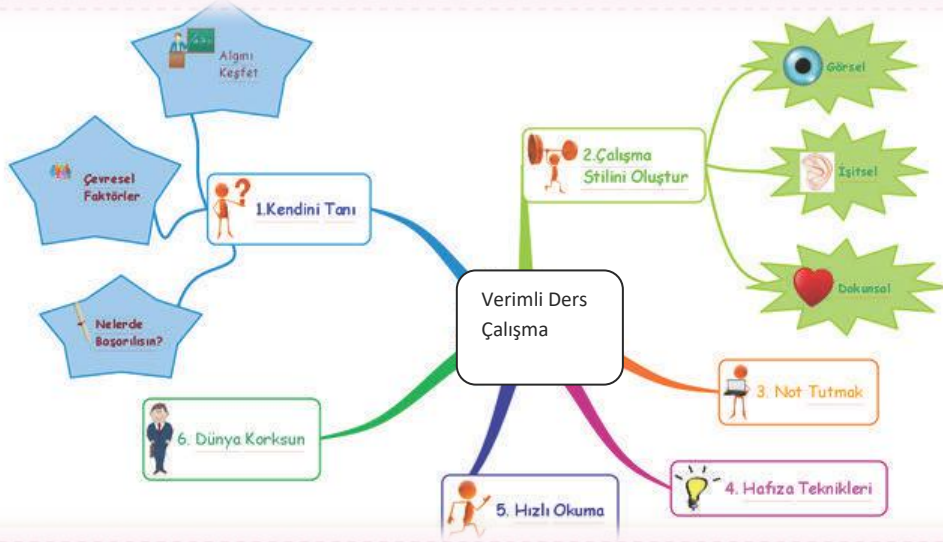
Halil İbrahim YILDIRIM

Danışman Öğretmen

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA KONUSUNDA EKSİKLERİMİZ VEYA KIRAMADIĞIMIZ ÖNYARGILARIMIZ

☆ Verimli ders çalışma konusunda eksiklerimiz veya kıramadığımız önyargılarımız var. “Ben ders çalışmıyorum” ne kadar kolay ve kaçılması muhtemel bir cümle. “Çalışıyorum ama olmuyor” ne kadar kolay sığınacağımız bir liman. Hiçbir şey yapmadan sadece olmasını beklemek veya başarının bize koşmasını istemek boşuna bir beklentidir.

☆ Çalışmak gerek ödüle kavuşmak için. Önyargıları yıkmak gerek başarıyı yakalamak için. Bunun için bahaneler üretmek yerine çözümlere odaklanmalıyız. “Ben yapamam” değil, “Ben yaparım” demeliyiz

Beyin bir nevi çalar saat gibidir. Bunun için her gün aynı saatte çalışmaya başlamak şarttır. Çünkü belli bir süre sonra o saatte çalışmaya başlamazsak beyin alarm vermeye başlayacak ve “Kalk ders çalış” diyecek. Bu, beynimizi ders çalışmaya odaklamak için en iyi yöntemlerden biridir. Uygun çalışma ortamı bizim yaratacağımız en uygun ortamdır. Kendi odan varsa, çalışma masanı ayarla dikkatini dağıtacak her şeyi kaldır ve beyninin sana emrettiği saatte çalışmaya başla. Odan yoksa kendine bir çalışma köşesi belirle ve o köşe senin köşen olsun. “Çalışma esnasında dikkatim dağılıyor, başka şeyler düşünmeye başlıyorum” dediğiniz anda kalemi bırakın ve aklınıza giren konuyu bütün detaylarıyla düşünün. Bu düşünmeyle birlikte konunun bütün detaylarını düşünmüş olursunuz ve daha ileri düşünmeye fırsat verecek bir açıklık bırakılmasının önüne geçebilirsiniz. Bütün her detayı düşündükten sonra derse anında geri dönmelidir. Ancak, bu düşünme esnasında kesinlikle çalışma masasından kalkılmamalı.

Çalışmaya her zaman bize zor gelen dersten başlamak o dersi daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Çünkü, sonraya bu dersleri bırakmak derse yoğunlaşmamızı engeller, dikkatimizin daha kolay dağılmasına neden olur. Çalışma zamanımızın belli bir standardı olmalı ve bu standardı korumalıyız. Belli bir ölçütün altına inmemeliyiz. Beyin canlı bir varlıktır ve dinlenmeye ihtiyacı vardır. Bunun için kesinlikle en fazla 50 dakikada bir en az 10 dakikalık molalar vermeliyiz. Ancak, bu molalar 15 dakikayı geçmemeli çünkü, dikkatimiz dağılır ve tekrar derse odaklanmakta sıkıntı yaşarız. Hayat bir yarış, kaybedenler ve kazananlar var. Peki sen hangi tarafta olmak istiyorsun? Tarafını seç ve o yolda ne gerekiyorsa yap. Adımlarını sağlam at ve ilerde yaşayacağın pişmanlığın önüne geç. Önünde kocaman bir ömür var. Bir ömür mutluluk için önyargılarını ve bahanelerini yık.

Feyaz KIŞLAK
Okul Rehberlik Öğretmeni

NEDEN YABANCI DİL ÖĞRENEMİYORUZ?

Ülkemizde yabancı dil eğitimi ilkokul 2. sınıftan üniversiteye dek uzun bir süreci kapsıyor. Onca sene yabancı dil dersi görüyoruz ama neden yabancı dil öğrenmede güçlük çekiyoruz? Türkiye yabancı dil öğretiminde neden 70 ülke arasında 50. sırada?

Kimileri yabancı dil öğrenememe konusunu Türkçe ve İngilizce-Almancanın farklı dil ailesine mensup olmasına bağlıyor, kimileri de Türkçedeki ve öğrenilmeye çalışılan yabancı dildeki kelime sayısına bağlıyor. Türkçede bilinen kelime sayısı 111 bin, İngilizcede 600 bin Almancadaki ise 500 bin. 100 bin kişilik bir ordu 500-600 bin kişilik bir orduyu yenebilir mi? Dillerdeki kelime sayılarını karşılaştırmak belki size mantıksız gelebilir. Ama şu bir gerçek ki, kişi anadiline ne kadar çok hakimse yabancı dil öğrenmesi o kadar kolaydır.

Yabancı dili öğrenenlerin en büyük sorunlarından biri hedefsizlik ve plansızlık. Öğrenci neden ve nasıl İngilizce (almanca) öğrenmesi gerektiğini bilmiyor. Dolayısıyla ihtiyaç duyulmayan yabancı dili öğrenci günlük hayatında yer vermiyor. Eğer öğrenci dil öğreneceğim diyorsa, o dil öğrencinin hayatının bir parçası olmalı ve onu tam anlamıyla kuşatmalı. Mümkün oldukça öğrenci İngilizce (Almanca) duymalı, konuşmalı, düşünmeli. Maalesef okullarda verilen eğitim dil bilgisi (gramer) üzerine. Öğrencilerin de yabancı dilde dinleme ve konuşma yetisi olmadan sadece sınavlara yönelik öğrenmesi ayrı bir sıkıntı.

Yabancı dili etkin bir şekilde kullanmaya çalışırken öğrenciler hata yapma korkusu yaşıyor. Utanmak, sıkılmak hata yapmamak için dil bilgisi kurallarına dikkat ederek cümle kurmaya çalışmak dil öğrenmedeki en büyük sorunlardan biri. Dil öğrenen kişi rahat olmalı, hata yapmaktan çekinmemeli. Bunu bir bebeğin dil edinimine benzetebiliriz. Önce yanlış telaffuz, tek tek kelimeleri kullanma, kuralsız cümle kurma ve sonunda da doğru telaffuzla birlikte kurallara uygun cümle kurma...

Sözümüzü biraz öğretmen yetiştirme politikamıza ayıralım. Bir çoğumuza göre yabancı dil öğrenmek ve öğretmek için diplomayı almak yeterli oluyor. Üniversitelerde verilen yabancı dil eğitiminin kalitesini tartışmak gerekiyor. Mezun olan her öğretmenin yurt dışı tecrübensine sahip olması şart. Yabancı dil en iyi o dilin konuşulduğu ülkede öğrenilir. Eğer bir İngilizce öğretmeni, İngiltere'ye gönderilmiyorsa, bir Almanca öğretmeni Almanya veya Avusturya'ya gönderilmiyorsa, bu ülkemizdeki yabancı dil eğitimi için en büyük eksikliklerdir. Öğretmenin şahsi olarak bu işi yapmaya çalışması ekonomik durumları zorluyor. Yurt dışı deneyimi ile ufku genişleyen öğretmenin öğrencilerine daha yararlı olacağı yadsınamaz.

Son olarak, erken yaşta verilen yabancı dilin öneminden bahsedelim. Yabancı dil eğitimine erken yaşlarda başlamak öğrenme hızı ve kalıcılık açısından faydalı olacaktır. 10 yaşına kadar olan çocukların yabancı dil öğrenmesi yetişkinlere göre daha kolay ve hızlı olur. Çocukları küçük yaşlardan itibaren yabancı dille tanıştırmak gerekiyor. Bir çocuk, o dilin anadil olarak konuşulmadığı bir ülkede bile uygun ortamda ve uygun yöntemle birden fazla dil edinebilir. Çocuk beyni zaten dil edinmeye programlıdır, yeter ki biz dışarıdan müdahale edip bu programları karıştırmayalım.

ERKEN YAŞTA DİL ÖĞRENMENİN YARARLARI

- * Ne kadar erken yaşta başlanırsa, öğrenme o kadar kolay, kalıcı ve doğal olur.
- * Çocuk, dil öğrenmekten zevk alır.
- * Çocuk ne kadar küçükse, o dilin gramer ve telaffuzuna ana dili gibi hakim olması o kadar kolaylaşır.
- * Araştırmalar; çok dil konuşan insanların beyinlerinde, tek dil konuşan insanlardan daha fazla sinir hücreleri kullanıldığını, bunun da doğal bir şekilde beyin faaliyetlerini artırdığını gösteriyor.
- * Çok küçük yaşta ikinci bir dil öğrenmek, çocuğun beynindeki duygusal bölge ve zekaya giden yolları geliştirir.

Ercan SEVİL
Almanca Öğretmeni

EDEBİYATÇILARIN BİLİNMEYEN YÖNLERİ

Edebiyat adamlarının ve özellikle şairlerin yaşantı olarak dünyaya farklı bir gözden baktıkları sürekli dile getirilir. Gariplikler, sıradışı yaşantılar, hayata ve olaylara getirdikleri farklı yorumlar bunlardan sadece birkaç tanesidir. 1930-40'lı yıllarda damgasını vuran gazeteci Hikmet Feridun Es'in de araştırmalarına konuk olduğu, eskinin meşhur şairleri, yazarları, bilim insanları edebiyatımızın önemli mirası durumundadır. Önemli uğraşı deneme olan Ali Çolak, "Şair Dediğin" adlı kitabında tanıyamadığımız meşhurları samimi bir dille aktarmış örneğin Abdülhak Şinasi Hisar'ın en büyük takıntısı, temizlik takıntısıdır. Arkadaşları ondan "Neredeyse suyu da yıkayarak içecek" diye yakınıyorlarmış. Ahmet Hâşim'in hastalık derecesindeki takıntısı ise toprak yemesiymiş. Bizlerce sevilen, tanınan, eserleriyle edebiyatımıza anlam katan edebiyatçılarımızı bir de bilmediğimiz yönlerinden bilelim, ne dersiniz?

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR

Sokağı edebiyata taşıyan yazar diye bilinen Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın 50 yıl boyunca yaz kış elinde eldivenle dolaşmasının sebebinin şıklı olduğunu sananlar yanılıyor. Öldüğünde 100'den fazla eldiveni olan Gürpınar mikrop ve hastalık korkusu nedeniyle dışarı hep eldiven takarak çıkıyordu. Evine de iyi tanımadığı kimseler gelirse kapı kollarını elbisesiyle tutarak açıyordu.

Anne veya babanın ölümü yahut boşanmaları gibi aile düzenini ciddî biçimde sarsan birtakım olayların sebep olduğu enürezisnokturna hastalığı Hüseyin Rahmi'de tesirini artırmış bunun içindir ki hayatı boyunca evlenmemiş yanı başında başka nefes istemem demiştir. Heybeliadada'ki evinde tığ ile örgü örerek hatta Avrupadan örgü modelleri getirecek kadar örmeyi seven Gürpınar, kendine ördüğü renk renk takkeleri evde giyiyordu. 50 yaşından sonra Türkiye'nin en hararetli bisiklet tiryakilerinden biri oldu. Kadıköy'den Bostancı'ya kadar bisikletle giderdi. 80 yaşında son nefesini verirken "Kedilerimi iyi doyurunuz" dedi, Kedilerinin adları: Sarı, Hüsnu, Nazlı...

TEVFİK FİKRET

Son derece hassas ruha sahip olan ünlü şairimiz Tevfik Fikret, yaz kış buzlu su içerdi. Buzlu kompostosuz da sofraya oturmazdı. En sevdiği yemek dolmaydı ve bir aşçının tüm ustalığını dolma üzerinde gösterebileceğini söylerdi. Tolstoy'u çok sevdiği için onun gömleklerine benzer gömlekler giyen Fikret, evinde şeklini kendi tasarladığı dik yakalı, omuzdan düğmeli, yakası işlemez gömlekler giyerdi. Bu gömleklerin ilhamını Tolstoy'dan almıştı, kadınlar için de değişik bir çarşaf modeli tasarlamıştı. Yaz kış sokağa şemsiyesiz çıkmayan Fikret, şemsiyeyi sevmediği gözlerden kurtulmak için kullanıyordu. En tiksindiği şey küfür olan Tevfik Fikret oturdukları kayınpederinin yalısından balıkçıların küfürleri duyulduğu ve oğlu da duyduğu için taşındı. Tevfik Fikret arkadaşlarını daima sağ tarafında yürütürdü, sebebini soranlara ise kalbinin üstünü işaret ederek, "orada Nazime (eşi) var", derdi. Fikret'in bünyesi o kadar sağlamdı ki eline aldığı deniz taşlarını ortasından ikiye kırardı.

SEMSETTİN SAMİ

Tanzimat Dönemi ve sonrasında gelişen süreçte yapılan birçok araştırmanın baş aktörlerinden biri de kuşkusuz Şemsettin Sami. Türk Edebiyatı farklı dönemlerde hem Arap-Fars hem de Fransız Edebiyatı'ndan etkilendi ve bu durumun sonucu olarak milli bir edebiyatın kurulması fikri doğdu. Bu anlamda sözlük çalışmaları başta olmak üzere yaptığı çalışmalarla biliriz Şemsettin Sami'yi Ünlü dil bilimcimiz Şemsettin Sami neredeyse evden hiç çıkmadan çalışıyordu. Sabah erken saatlerde kalkarak mum ışığında çalışan Şemsettin Sami müsveddelerini bitirip baskıya gönderdikten sonra tekrar uyuyordu. Büyük oğlu Ali Sami zamanın en iyi futbolcuları arasında sayılmasına rağmen spora hiç önem vermeyen ve çocuklarının çok okuyup yazı yazmalarını isteyen Şemsettin Sami oğlunun futbol tutkusu için "Nedir bu? Çıplak bacaklar yangına giden tulumbacılar gibi koş dur! Oynamasın şunu, düşüp bacağına kıracak!" diyordu. Yedi dili çok iyi bilen Şemsettin Sami, dine inanmıyordu ve softalarla en yakın arkadaşı bile olsa dalga geçiyordu ancak ölürken son sözü "Allah" oldu.

CAHİT SITKI TARANCI

Bazı insanlar sürekli bir beğenilme, onaylanma telaşı içindedir. Beğenilmediğini düşünüp hep bir eksiklik duygusuyla yaşar. İşte Cahit Sıtkı Tarancı da -tıpkı Ahmet Haşim ve Reşat Nuri gibi- çirkin olduğunu düşünerek içine kapanmış yazarlarımızdandı. Şiirlerinin yalnızlık, karamsarlık ve ölüm olması bundandı. Oysa çirkin bir adam değildi Tarancı. Her daim bakımlı ve şıktı.

Öldük, ölümden bir şeyler umarak.

Bir büyük boşlukta bozuldu büyü.

Nasıl hatırlamazsın o türküyü,

Bu şiirine bakarak yaşarken umduklarını bulamamış Cahit Sıtkı'nın ölümden umduklarını bulup, bulmadığını bilemiyoruz.

Yalnızlığın ve ölümün azami korkusundan olacak ki kendine sevgilisinden gelmiş gibi mektup bile yazmıştı. Cahit Sıtkı şöyle der:

Bir gece, kuytu bir köşede yazımı değiştirerek, özene bezene, bu düştün sevgilimin ağzından, kendime bir mektup yazdım. Beşiktaş postanesine gidip, oradan adıma postaladım. Mektubun elime geçtiği günkü heyecanımı anlatamam. Bu gerçekten sahici bir kızdan gelseydi, ancak o kadar duygulanırdım. Bir süre sonra bu mektupları arkadaşlarıma okurken onlar:

- Cahit, sen tam dengini bulmuşsun. Sen şair, o şair... diyorlardı. Bu mektuplaşma böylece yarım yıl kadar sürdü. Sonunda galiba ben vefasızlık ettim. Mektuplaşmayı kestim."

Kendini beğenmeyişi, imkansız gördüğü aşkları öykülere bile konuk olmuştur. Cahit Sıtkı askerliğini yaparken başından geçen bu ilginç öyküyü 1944 yılında bir gazeteciye anlatmış. Yıl 1941...

Cahit Sıtkı Edremit Burhaniye'de yedek subay. Göreve gittiği gün bölük yazıcısından künye defterini ister. Defteri tararken Abbas oğlu Abbas adı dikkatini çeker. Eli sakat olduğu için çürüğe ayrılmış bir erdir Abbas...

Askeri çağırır. İçeri yiğit bir er girer, selam çakıp "Abbas oğlu Abbas, emret komutan!" der.

- Nerelisin Abbas?

- Memleket Mardin, kaza Midyat komutan.

- Abbas benim emir erim olur musun?

- Sen bilir komutan!

Abbas, Cahit Asteğmen'in evinin altındaki boş odaya taşınır ve kısa zamanda zekası ve sıcakkanlığıyla komutanını etkiler.

Sabahları erkenden kalkar, kahvaltısını hazırlar, kıyafetlerini ütüler, evin temizliğini yapar, yemeğini pişirir.

Akşam olunca çilingir sofrasını kurar, güzel meze-ler yapar.

Komutan zamanla bu saf ve temiz Anadolu çocuğunu çok sever.

Akşamları demlenirken onunla dertleşir.

Böyle bir keyif gecesinde Abbas'a şöyle bir soru yöneltir:

- Sen İstanbul'u bilir misin Abbas?

- Bilir komutan.

- Orda bir Beşiktaş var bilir misin?

- Bilir komutan. Ben orda acemi birlikteydim.

- Orda benim bir sevgilim var... Sen bana kaçırıp onu getirir misin?

- Elbet komutan.

Sabah olur, Cahit Sıtkı bakar Abbas yeni asker kıyafetlerini giymiş, tıraş olmuş, sorar:

- Hayırdır Abbas, neden böyle hazırlık yaptın?

- Ben İstanbul'a gidecek komutan.

- Ne yapacaksın İstanbul'da?

- Sen söyledi. Ben gidecek sana sevgiliyi getirecek!

Şair olmayan sevgilisini getirmek için giden Abbas'a bakar duygulanır. Gözyaşlarını gizlemek için arkasını dönüp evden çıkar.

Akşam eve dönünce rakı sofrasını kurdurur ve Abbas'ı karşısına oturtur.

Birlikte yer içerler ve Cahit Sıtkı alır kelemi kâğıdı eline o sofrada ünlü şiirini yazar:

Haydi Abbas, vakit tamam;

Akşam diyordun işte oldu akşam.

Kur bakalım çilingir soframızı;

Dinsin artık bu kalp ağrısı.

Şu ağacın gölgesinde olsun;

Tam kenarında havuzun.

Aya haber sal çıksın bu gece;

Görünsün şöyle gönlümce.

Bas kırbacı sihirli seccadeye,

Göster hükmettiğini mesafeye

Ve zamana.

Katıp tozu dumanı,

Var git,

Böyle ferman etti Cahit,

Al getir ilk sevgiliyi Beşiktaş'tan;

Yaşamak istiyorum gençliğimi yeni baştan

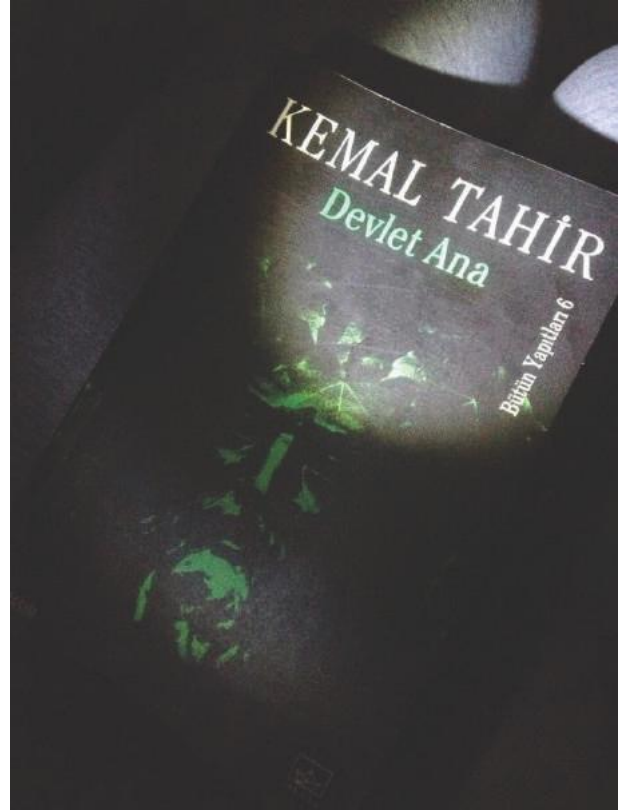
DESTİNA LENA YILDIZ

10-A SINIFI

KEMAL TAHİR ve OSMANLI ÇEKİRDEĞİ

Türk romanının ana sorunsallarından biri olan batılılaşma, ilk dönem romanlarından itibaren sürekli işlenen, üzerinde durulan ve bugün bile güncelliğini devam ettiren bir nitelik göstermektedir. İlk dönem romanlarında batılılaşmanın getirdiği toplumsal ikilemi dile getiren yazarlar, bu değişimin Türk toplumu üzerindeki olumsuz yansımalarına dikkat çekmişler ve gittikçe artan batıcılığa işaret ederek, bu durumun toplum üzerindeki görüntüsünün niteliğinden duydukları kaygıyı vurgulamışlardır. Cumhuriyet sonrası dönemde devletin resmî ideolojisi durumuna gelen batılılaşma hareketi gerekli altyapısı olmayan bir topluma, soyut ve biçimsel bir üstyapı getirme çabasından başka bir şey değildir. Köklü bir ekonomik ve toplumsal devrim yapılmadan başlatılan tepeden inme uygulamalar taklitçiliktir.

Doğu ve Batı iki ayrı medeniyet ve bu iki medeniyetin de kendine ait öz değerleri vardır. Bir edebi türü ortaya koyan süreç Batı için farklı bizim için farklıdır. Bu iki ayrı oluşumun kendine ait kaideleri vardır. Batı'yı ortaya çıkaran ilkelerin hiçbiri Osmanlı'da mevcut olmadığı halde ilacı 'batılılaşma'da aramaya koyulunca, yüzyıllardan beri içinden çıkılmaz bir durum haline gelen batılılaşma; Halit Ziya'dan başlayan bir gelenek haline gelmiş Halide Edip'e, Yakup Kadri'ye de tesir etmiştir. İşte bu minvalde Kemal Tahir, "Doğu insanların, Batı insanların gerçekleriyle yetinmeye hakkı yoktur" diyerek Osmanlı toplum yapısının Batı toplumlarından farklı olduğunu, üretim biçiminin ve üretim ilişkilerinin gelişiminin kendine özgü olduğunu savunan tarih tezi, romanlarının anahtarını oluşturdu ve yazar yazdığı sürece romanları üzerinden bu tezi tartıştı. Kemal Tahir'in fikirlerinin çıkış noktası olarak Marksizm ile Türkiye gerçeği arasındaki bağlantı sorunu gösterilebilir. Tahir, Türkiye'de kendi algıladığı siyasal, sosyal ve kültürel yapı ile Marksizm'in sunduğu çözüm arasında bir çelişki görüyordu ve bu çelişkiyi de yazdıkları eserleriyle temellendirerek yazın hayatı boyunca ortaya koymaya çalıştı.

"Kemal Tahir, herkesin olumlu karşılayabileceği bir noktadan işe başlamıştı: Türkiye tarihinin özgüllüğünü görmüş, bunun kökenlerini araştırıyordu. Gerçekten de Türkiye tarihi, Batı Avrupa toplumlarının tarihini açıklamak için kurulmuş kavramlara kolay kolay uymaz..." Murat Belge de, bu iki medeniyetin ayrı kavramlar üzerine kurulduğunu ve birbirlerinin terimleriyle açıklanamayacağı kanısındadır.

Kemal Tahir, Batı roman geleneğini bütün ayrıntılarıyla kavramış bir yazardır fakat roman malzemesinin ve felsefesinin Türk kültürüne dayanması gereğini savunmuştur. Bu nedenle "Osmanlı İmparatorluğu'nda Asya tipi üretim vardı. Feodaliteden burjuvaziye oradan da büyük sermaye kapitalizme geçen Batı'nın iktisadi tarihi bizimkine uymaz ... bizim sanatımız, bizim olmak için Batı'nınkinden ayrı bir özellik göstermelidir" diyerek, Doğu ve Batının iktisadi teşekkülünün birbirinden farklı olduğunu ve bu doğrultuda oluşan eserlerin de birbirinden farklı temele oturmasını açıklar. Oğuz Atay, Kemal Tahir'i; "Doğu'ya Batı'nın nasıl girdiğini ve Doğu'nun Batı'ya nasıl açıldığı gerçeği. Bir sanatçı olarak Batı'yı ve onun ürünü olan romanı bilmeli. Kemal Tahir bunun örneğidir." böyle niteler ve Türk tarihine eğilen ve zengin kültür geleneğimizden yararlanmanın gereğini duyan bir romancı olarak görür.

Kemal Tahir, Türk tarihi üzerine yaptığı tüm bu araştırmaları romanlar vasıtasıyla duyurmak istemiştir. Bunu da en fazla, yazıldığı gündən beri üzerine en çok konuşulan romanı Devlet Ana'da görmek mümkündür. Devlet Ana'da Osmanlı İmparatorluğu'nun aşiretliği zamanındaki yaşam tarzı, adaletleri gelenek ve göreneklere konu edilerek nasıl devlet olma mertebesine yükseldiğinin destansı bir ifade tarzı ile okuyucuya verilmesi söz konusudur. Kerim bir devleti oluşturan bütün yapının anlatıldığı Devlet Ana tarihi şahsiyetleri de -Yunus Emre, Şeyh Edebali gibi- içinde bulunduran bir roman olarak karşımıza çıkar. "Kemal Tahir, Devlet Ana romanını bir kültür tezi üzerine kuruyor; Doğu-Batı kutupluluğu" Kemal Tahir, Batının kıyıcı ve kibirli olduğunu Doğunun ise bunun tam tersi şefkat ve merhametli bir toplum olduğunun zıtlığını göstermeye çalışmıştır. "Kemal Tahir Devlet Ana'yı tarih araştırmalarıyla elde edilmiş bir bilgi birikimi ve özümleme sonucu ulaşılmış bir tarih felsefesi üzerine kurmuştur." Kemal Tahir bir sosyolog, psikolog gibi davranarak oluşturduğu eserlerinde insan dramları üzerinden hareket ederken, Devlet Ana'da toplumun dramından yola çıkarak Doğu-Batı ikileminden, iki medeniyetin de bu medeniyeti ortaya çıkaran insanların da birbirlerinden farklı olduğu tezini ortaya koymak istemiştir. Kemal Tahir Türkiye'de çökmüş bir imparatorluğun yarattığı aşağılık duygusunu silmek ve Osmanlı insan tipini onun erdemlerini ve devlet kurma yeteneğini belirtmek ister.

Kemal Tahir'in sohbetlerinden anlaşılacağı üzere Tahir, bir romanı ortaya çıkarmak için çok çalışmıştır. Devlet Ana'yı ortaya çıkarmak için 13. yüzyıl Bizans'ını, Selçuklu ve Moğol'u; Ahilik teşkilatını, sosyal ve kültürel yapıyı incelemiş 3000 sayfaya yakın not tutmuştur. Kurgusu ve dili çok sağlam olan romanda verilen diyaloglarla kendi ideolojisini ifade etmeye başvurmuştur. Devlet Ana, Kemal Tahir'in sanat anlayışını hem felsefi düşüncesini ifade eden bir romandır. Yazar, özellikle "Asya Tipi Üretim Tarzı"ndaki toplumlarda ekonomik ve sosyal yapısı ile insani ilişkilerin Batı'nın feodal düzenine göre daha insancıl olduğunu iletmek ister. Bu anlamda yazar romanı kendi düşüncelerini ortaya koymak için bir deneme alanı olarak kullanır ve romana ideolojik bir araç görevi de yüklemiştir.

"Kemal Tahir'in ideolojisine temel oluşturan Batı ve Doğu toplumlarının farklı yapılaraya sahip olma duygusu ve bunların ortaya çıkardığı iki insan tipi yazarın ısrarla vurgulamak istediği karşıtlıktır." Berna Moran'ın bahsettiği ikilem, Kemal Tahir ve onun romancılığı için bize özet olarak gösterilebilir. Kemal Tahir eserleri için çok titiz çalışmalar yapmış ve eserlerinde de yaptığı çalışmaları ve düşüncesini ortaya koyan yapıtlar meydana getirmiştir. Ayrıca Kemal Tahir ve eserleri yazıldığı gündən beri büyük tartışmalara sebep olmuştur. Gerçeklik ve dürüstlük onun için çok önemli değerlerdir. Murat Belge'nin de söylediği gibi, Kemal Tahir'in karşısında ılımlı bir tavır alınamıyor. Ya çok beğeniliyor ya da hiç beğenilmiyor.

Mehmet Akif Tepeler
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Kaynaklar

Belge, Murat, Edebiyat Üstüne Yazılar, iletişim yay.

Atay, Oğuz, Günlük, iletişim yay.

Aytaç, Gürsel, Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler, Doğu-Batı yay.

Aytaç, Gürsel, a.g.e

Moran, Berna, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2, iletişim yay.

ÜNLÜ PARADOKSLAR

KARIŞIM PARADOKSU:

Bir fincan sütümüz ve bir fincan da kahvemiz var. Bir kaşık süttten alıyoruz ve kahve fincanına döküyoruz. İyiçe karıştırıp oradan da bir kaşık alıyoruz ve süte döküyoruz. Şimdi sorumuz geliyor:

Kahvedeki süt mü yoksa sütteki kahve mi daha fazladır? Cevap şaşırtıcı gelebilir ama karışım oranları eşittir. İşte ispatı:

Kabul edelim ki karışımımız homojen olmasın. Meselâ kahveye kattığımız süt, tamamen dibe çöksün. Kahveden aldığımız miktar tabi ki süttten aldımıza eşit olacaktır. Veya:

İlk karışımından sonra kaşığımızın yarısı süt, yarısı da kahve olsun. Bu sefer yine sütte yarım kaşık kahve, kahvede yarım kaşık süt bulunacaktır. Veya:

İlk karışım homojen olsun. Aldığımız bir kaşık karışımın % 90 ını kahve, % 10 unu süt kabul edelim. Süttün % 90 ı kahvede kalmıştır. Sonuçta eksilen süttün yerini kahve dolduracağından karışım oranları eşit olur.

2+2=5 PARADOKSU:

$X = Y$ olsun
 $X^2 = X.Y$eşitliğin her iki tarafını 'X' ile çarptık.
 $X^2 - Y^2 = XY - Y^2$her iki taraftan 'Y²' çıkardık.
 $(X + Y).(X - Y) = Y.(X - Y)$sol tarafı çarpanlara ayırdık, sağ tarafı 'Y' parantezine aldık.
 $(X + Y) = Y$(X - Y)'ler sadeleşti.
 $X + X = X$X = Y olduğundan,
 $2.X = X$'X' leri topladık.
 $2 = 1$ 'X' ler sadeleşti.
 $3 + 2 = 1 + 3$her iki tarafa '3' ilâve ettik.
 $5 = 4$buradan,
 $5 = 2 + 2$'4'ü, '2+2' şeklinde yazdık. HATA NEREDE?

Berna MADRAN
Matematik Öğretmeni

HAREKETSİZ KOŞUCU:

Bir koşucu belirli bir mesafeyi -diyelim 100 metre- verilen sınırlı bir zamanda koşacak. Ama 100 metre bayrağına ulaşmak için önce 50 metre bayrağına varmalı ve buna ulaşmak için önce 25 metre bayrağına varmalı. Ama yine buna ulaşmak için önce 12.5 metre bayrağına varmalı.

Uzay sonsuz çoklukta bölünebildiğine göre bu aşamalar sonsuza kadar tekrar edebilir. Yani koşucu sınırlı bir zamanda sonsuz sayıda orta noktaya ulaşmak zorunda. Bu mümkün olmadığına göre, koşucu hedefine varamayacaktır. Genelde, bir noktadan diğerine gitmek isteyen kimse bu koşulları sağlamalıdır, ve böylece hareket imkansız olacaktır ve hareket olarak algıladığımız şey sadece bir illüzyondur. Düşünce nerede koptu? Neden?

SOKRATES PARADOKSU

“Bildiğim tek şey var; o da hiç bir şey bilmediğim.”
İlk Dava (Avukatın Paradoksu)

Hukuk fakültesini bitiren genç, ülkenin en ünlü avukatının yanında staj yapmak için başvuruda bulunur. Avukat gence tek şart ileri sürer: “İlk davandan elde ettiğin bütün parayı bana vereceksin”. Anlaşma imzalanır ve iki yıl beraber çalışırlar. Tam staj bittiğinde genç anlaşmayı haksız bulduğunu, ilk davadan kazandığı parayı ona vermeyeceğini açıklar. Avukat tazminat talebi ile mahkemeye başvurur. Hakimin kararı ne olmalıdır?

İki davalı duruşmada hakimin karşısına geçtiğinde avukat şunu söyler:

“-Sayın yargıçım, bu davayı uzatmaya gerek yok; çünkü eğer ben kazanırsam zaten parayı alacağım, eğer kaybedersem yine alacağım, çünkü anlaşmamıza göre o ilk davadan kazandığı parayı bana verecek.”

Hakim tam avukatı haklı bulacakken bu kez genç avukat söz alır ve şöyle der:

“-Sayın yargıçım, evet avukat haklı, bu duruşma gerçekten gereksiz, ama benim lehime; zira eğer ben bu davayı kazanırsam zaten ona bir şey ödemeyeceğim. Eğer kaybedersem, anlaşmamıza göre ilk davayı kaybettiğim için ona yine bir şey ödemeyeceğim.”

BERBER PARADOKSU:

Klasik paradokslardan biri daha:

Bir berber, bulunduğu köydeki erkeklerden, yalnızca kendi kendini tras edemeyen erkekleri tıraş ediyor. Berberi kim tıraş edecek? Kendi kendine tras olsa; kendisini tras edebildiği için tanıma ters düşecek. Baskası tıraş etse; o kisi kendi kendine de tıraş olabiliyor demektir.

BİR ARININ HİKAYESİ

Hiç merak ettiniz mi acaba arılar niçin bal yapar? Bir arı yaşamı boyunca ortalama olarak 3-4 damla bal üretebilir. Fakat ürettiği bu bal bile kendi besin ihtiyacının çok üzerindedir. Bu ise insanın aklına kocaman bir soru işaretini de beraberinde getirmektedir. Doğadaki tüm canlılar gereğinden fazla besin toplayarak israf yapmaktan kaçınırlar. Fakat arılar tam aksine, bir kovan arı sürüsü için gerekli olan 100- 50 gram bal yerine litrelerce bal üretirler. Bunun nedenini arının yaşam hikayesini inceleyerek açıklamaya çalışalım.

Arının macerası kovana terk etmekle başlar. Arıdaki koku reseptörleri o kadar hassastır ki bu reseptörler kilometrelerce ötedeki güzel kokulu bir nektar çiçeğinin bile varlığını algılayabilir. Arı çiçeğe vardığı vakit nektarını ağız aletleriyle içine çekmeye başlar. Arının diğer bir mucizevi özelliği ise geldiği yolu hiç şaşırmadan kilometrelerce ötedeki kovana tekrar ulaşabilmesidir. Arı yolculuk esnasında midesine depoladığı nektarı bala dönüştürmektedir. Bunu ise midesindeki o eşsiz enzimlerle gerçekleştirir.

Arının sahip olduğu bu mükemmel özellikler bununla da bitmez. Altıgen petekler üreten arılar bir mimara bile parmak ısırtacak ince hesaplamalar yaparlar. Matematikçiler arıların niçin peteklerini beşgen, dörtgen, üçgen veya sekizgen değil de altıgen yaptıklarını merak edip hesaplamaları kağıda dökmüşler. Karşılaşılan sonuç ise insana adeta “ Arı ne zaman matematik öğrendi” dedirtiyor.

Altıgen diğer çokgenlere göre kenar uzunluklarının toplamı en kısa olan şekildir. Bunu bilen arı peteğini altıgen yaparak en az malzeme ile en fazla peteği üretmektedir. Böylelikle malzemeyi tasarruflu kullanarak bal mumu israfını önlemiştir. Ayrıca altıgenler, yapıldığı petekte üretilen balı muhafaza etmek açısından maksimum hacim sağlar. Tabii arıların mucizeleri bununla da bitmiyor.

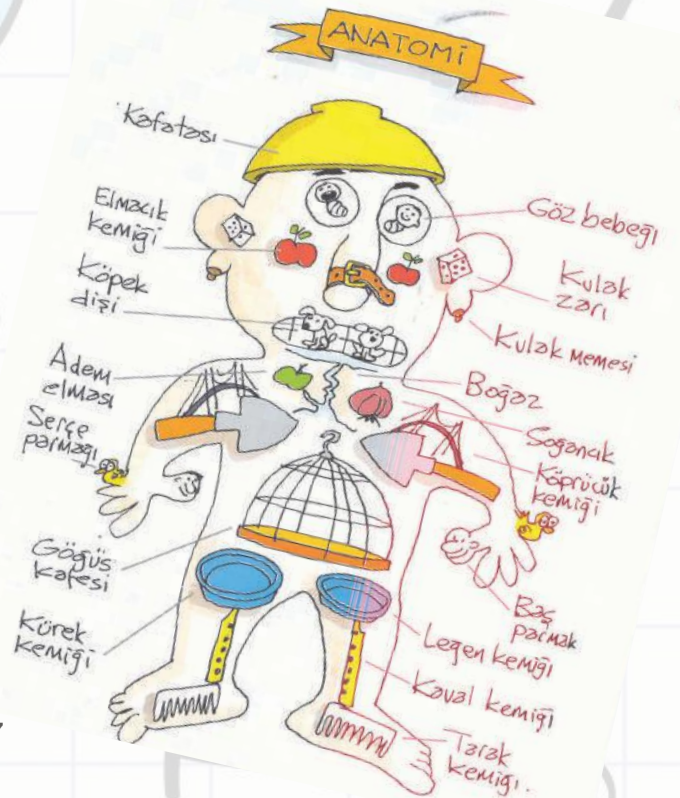
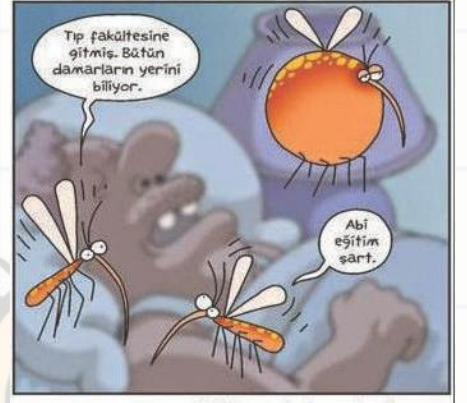
Bir arı kolonisi peteklerini yatayla 7-8 derecelik bir açı yapacak şekilde inşa eder. Böyle yapmasının nedeni peteğin içine bırakılan balın yere dökülmemesi içindir. İlginç olan ise bu açının hiçbir zaman şaşmamasıdır.

Arılar peteklerini üretirken kovanın farklı yerlerinden başlarlar. Fakat arılar o kadar hassas hesaplamalar yaparlar ki peteklerini merkezde kavuşturmalarına rağmen altıgenlerin simetrisinde bir bozukluk olmaz.

Serap AYDIN
Biyoloji Öğretmeni

İLGİNÇ BİYOLOJİ BİLGİLERİ

- » En büyük hücre devekuşu yumurtasıdır.
- » Deve kuşlarının gözleri beyinlerinden büyüktür
- » Dünyanın en hızlı kuşu Boğazlı Kırlangıç'tır. 3 saniye süreyle saate 128 km sürata ulaşmıştır.
- » İnsanları parmak izinden, köpekleri ise burun izinden tanımak mümkündür.
- » Dünya'nın en hızlı hayvanı Leopar'dır. Hızı saatte 100 km ye ulaşır.
- » Atlar bir aya kadar ayakta kalabilirler.
- » Bir inek hayatı boyunca yaklaşık 200.000 bardak süt üretir.
- » Fare, bir deveden bile daha uzun süre susuz kalabilir.
- » Karıncalar uyumaz.
- » Dünyada en tehlikeli hayvan sivrisinektir. Çünkü insanların ölümüne en fazla sebep olan hayvandır.
- » Kirpiller suda batmaz.
- » Develerin üç tane kaş vardır.
- » Yaşayan en küçük memeli, ağırlığı yaklaşık 3 gram olan "Etrüks faresi"dir. Hayvanın küçücük kalbi saniyede 16 kez atar.
- » "İnsanoğlunun dünyayı 3000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 başka canlı ile paylaştığı hesaplanmıştır.
- » Avcı bir hayvanın avını kovalamaya başladığında avın vücudunda acı çekmeyi azaltan bir hormon salgılandığı ortaya çıkarılmıştır.
- » Balinalar hasta veya yaralı arkadaşlarını soluklarıyla yavaşça iterek kıyıya kadar yüzmeye yardım ederler.
- » Balinalar birbirlerini okşar ve teselli ederler, anneler genellikle sırt üstü yatar ve yavrularını göğüsleri üzerine alırlar ve yassı bacaklarıyla (kanatlarıyla) onları okşarlar.
- » Hastalanmayan tek hayvan köpek balıklarıdır.
- » Dünyadaki en büyük hayvan olan mavi balina suyu süzerek beslenir.
- » Develer hiç su içmeden 3 hafta yaşayabilir.
- » Bir insanın kalbi dakikada 60-80 defa çarparken, sinek kuşunun dakikada 615 defa çarpar.
- » Kurbağalar zehirli bir böcek yuttuklarında (arı gibi) midelerini ağızlarından çıkarıp temizlerler.
- » Parmak izleri gibi dil izleri de insana özeldir.
- » Kargalar ortalama 120 yıl yaşarlar.

OSMANLIDA YAZI ÇEŞİTLERİ

İslâm'da hat sanatı, Arap harfleri çevresinde oluşmuş güzel yazı sanatıdır. Hat, Arapça çizgi demektir. Hat sanatı Arap harflerinin 6. yüzyıl ila 10. yüzyıl arasında geçirdiği bir gelişme dönemiyle ortaya çıkmıştır. Devamı hattı daha güzel şekillerde, değişik kurallar çerçevesinde yerine ve zamanına göre geliştirmek olmuştur.

Hat sanatının doğduğu dönemde ortaya çıkan altı tür yazı vardır: Kûfî,Sülüs, Nesih, Rika, Reyhânî, ve Tevkî. Bunlara Aklam-ı Sitte denir.

1. KUFİ YAZI

Bütün harfler köşelidir. İslam hat sanatının en eski bilinen yazı türü olan kûfi, ismini Kufe'den almıştır. İslamiyetin ilk yüzyıllarında "Himyerî" yazısının değişmesiyle oluşan; dik, sert, köşeli bir yazı türüdür.

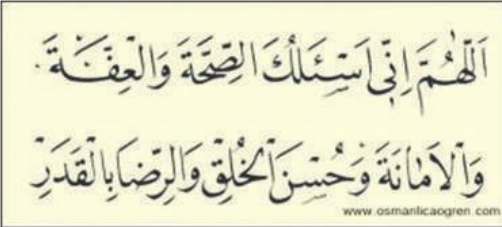
2.SÜLÜS YAZI TİPİ:

Başka bir karakteri, çanaklı harflerinin de biraz kısa ve derin olmasıdır. kalınca bir yazı türüne verilen ad olarak tanımlanır. Bu yazı genel olarak Reyhânî'ye göre yumuşak bir görünüme sahiptir. Camilerde, Kervansaray ve Medrese kitabelerinde celi sülüs tarzı yaygındır. Ortaçağ'da camilerde iç mimari'de süsleme olarak çok kullanılmıştır.

Günümüzde evlerde, işyerlerinde ve camilerin duvarlarını süsleyen ve küçük ve büyük levhalarda, kitabelerde ve birçok mezar taşlarında görülür.

3. NESİH YAZI TİPİ:

Osmanlılar tarafından yazmalarda kullanılan, yumuşak, köşeleri yuvarlaklaşmış, işlek bir yazı türü ve Arap harflerinin, basımda ve yazma kitaplarda en çok kullanılan çeşidi olarak tanımlanır. Osmanlı İmparatorluğu'nda da özellikle kitap kopyalamak için kullanılmıştır. Sülüs'ün küçüğü olan bu yazının sözlük anlamı "ortadan kaldırmak, iptal etmek demektir".

Kitapların yazılmasında diğer yazılardan daha fazla kullanıldığı yani diğer yazıların hükmünü ortadan kaldırdığı için bu adla anıldığı kabul edilmektedir. Bugün de sülüs ile birlikte bütün İslam ülkelerinde kullanılmaktadır. Kuran-Kerim Mushafı da genelde bu yazıyla yazılırlar.

4.RİK'A YAZI TİPİ:

Sözlükte "küçük sayfa ve mektu" anlamına gelen rik'a, nesih'indendansız, yuvarlak ve kıvrak bir türüne verilen ad ve Arap harflerinin en çok kullanılan el yazısı biçimidir.

5.REYHANİ YAZI TİPİ:

Bu yazıda Nesih yazının yatay kısımları daha yatkın ve uzundur. Yapısı bakımından daha serttir.XVI. yüzyıldan sonra hemen hemen kullanılmaz olmuş, yerini Nesih'e bırakmıştır. , bilhasa Kur'an-ı Kerim'in yazılmasında kullanılmışken bu tarihten sonra herhalde fazla yer kaplamasından olacak ki bütün İslam ülkelerinde terk edilmiştir.

6.TEVKİ YAZI TİPİ:

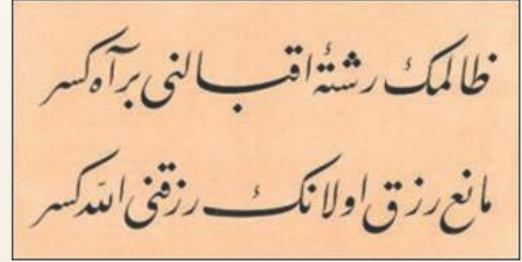
Sülüs'ün kurallarına bağlı olup onun biraz küçük boyda olanıdır. En belirgin özelliği birleşmeyen harflerinde birbirine bağlanabilmesidir. Eskiden halife ve vezirlerin mektubu bu yazı ile yazılırdı. Tevkî, padişahların buyruklarının üzerine yazılan, çekilen nişanın da adıdır. Bu yazı genellikle vakıf işlerinde kullanılmıştır.

Hat Sanatında temelde bu hatlar kullanılmakla beraber zamanla bu hatlardan yeni hatlar da ortaya çıkmıştır bunlara örnek olarak.

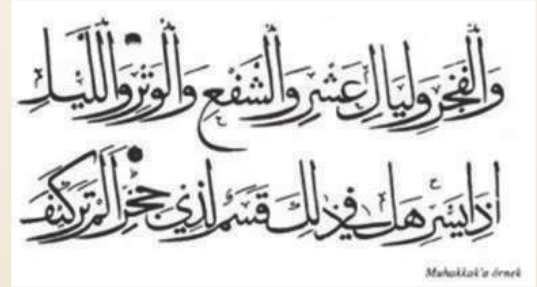
1.TALİK YAZI TİPİ:

Arap alfabesinde geliştirilen, sülüsün sağdan sola doğru yatık olarak yazılan yazı türlerinden biridir. Tüm harfleri yuvarlağımsı olan bu yazı biçimi, İran'da geliştirilmiş, bir santim veya daha fazla genişlikte kalemle yazılmış olanına da celi ta'lik adı verilir.

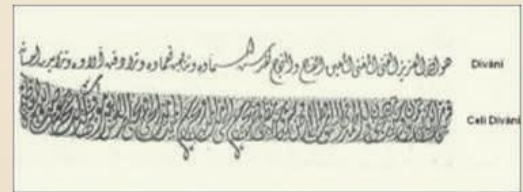
2.MUHAKKAK YAZI TİPİ:

“Muntazam ve muhkem” anlamına gelen bu yazının harfleri sülüse nispetle daha büyüktür. Yani dikey alanlarla “sin, fe, kaf ve nun” gibi çanaklı tabir edilen harflerin sola uzanan tarafları daha uzundur. Dönüş noktaları köşelicedir ve sülüsteki gibi derin değildir. sülüs yazının yatkın ve yatay bölümleri daha uzun olan türüne verilen ad. Önceleri sadece çok az levhalarda ve bazı besmelelerde ve Muhammed bin Abdullah isminin yazımında kullanılmış, fakat 16. yüzyıldan sonra pek kullanılmamıştır.

3.DİVANİ YAZI TİPİ:

İran'da resmi yazışmalarda kullanılan ta'lik hattı 15. yüzyılda Osmanlılara Akkuyunlular yoluyla gelmiş ve kısa zamanda büyük değişikliğe uğrayarak Dîvânî Hümâyun'daki resmi yazışmalar için kullanılmaya başlanmıştır. Bu sebeple divanî adını almıştır. Celî divanî devletin üst seviyedeki yazışmalarında kullanılmıştır. Bu iki yazıda Türklerin icadıdır.

4.MÜSENNA YAZI TİPİ:

Levha ve kitabelerde kullanılan bu yazı, Sülüs ile Celi'nin karşılıklı olarak çift yazılan şeklidir.

5. SİYAKAT YAZI TİPİ:

Küfi'ye benzeyen bu yazı siyakat yazısı, arşiv belgelerinde kullanılan yazı çeşitleri içerisinde anlaşılması ve okunması en zor bir yazı stilini oluşturmaktadır. Okunmasında ciddi bir ihtisasa gerek duyulan siyakat yazısı, adından da anlaşılacağı üzere; yazılışı kelimelerin ve makamın icabına tâbi, yazanın kalemi kullanışdaki inisiyatifine kalmış ve siyak ve sibak kariyesiyle okunabilecek bir yazı türüdür.

Siyakat kelimesini lûgatlar eskiden hesaplarda kullanılan bir nevi yazı, harflerle yazılan hesaba mahsus hat, hazine hesapları ile vesikalarında, hazine ve muhasebe senetlerinde kullanılan yazı şekli, dîvân rakamı şeklinde izah etmektedirler.

Samih POLAT

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

MAN KURT

Orta Asya'nın ucu bucağı olmayan bozkırlarından bir kötü anıdır Mankurtlaşmak. Efsanelerde mitlerde anılır ancak adı. Mankurt; Türk, Altay ve Kırgız efsanelerinde adı geçen bilincini kaybetmiş her istenileni koşulsuzca yapan köledir. Mankurt haline getirilmek istenen kişinin saçları kazınır, başına ıslak(yeni yüzülmüş) deve derisi geçirilir ve kızgın güneşin altında elleri ayakları bağlı bir şekilde bırakılır. Güneş altında geçen süre boyunca deve derisi kurur ve başı bir mengene gibi sıkılaşmaya başlar. Güneşin yakıcı sıcaklığı ile insanın başındaki kuruyan deri inanılmaz acılar yaşanmasına sebep olur. Zamanla bu deri parçası insanın kafasına yapışır ve adeta kafayla bütünleşir. Saçın uzamasıyla birlikte çekilen acılar da artar. Bir süre sonra saç, deriyi aşamayınca geriye doğru uzamaya başlar ve insanın aklını yitirmesine neden olur. Artık o insan bir "Mankurt"tur. Mankurt'un sahibi iki üç gün sonra Mankurt'u bağlı olduğu yerden alır ve onu köle olarak kullanmaya başlar. Mankurt artık sahibinin her söylediğini sorgusuzca yapan bir köledir.

Ünlü yazar Cengiz AYTMATOV'un Gün Olur Asra Bedel adlı kitabının bir bölümünde Ana Beyit Mezarlığı ve bu mezarlığa ismini veren Nayman Ana ve oğlu Coloman'ın hikayesine de yer verilmiştir. Bu hikayede Nayman Ana'nın biricik oğlu Coloman'ın Juan Juanlara(Avarlar) esir düşmesi ve mankurtlaştırılması anlatılmaktadır. Coloman'ın babası Dönenbay Juan Juanlarla yaptığı bir savaşta ölmüştür. Coloman ise olgunluğa erince babası Dönenbay'ın intikamını almak ve obasını savunmak için Juan Juanlarla yapılan bir savaşa katılır ve bu savaşta yara alır. Atının yularına ayağı takılı kalır ve at düşmanlarının yanına kadar gider. Coloman esir düşmüştür. Juan Juanların eline düşen Coloman mankurt yapılır. Juan Juanlar eline geçirdikleri esirleri mankurt yapmak suretiyle köleleştirirler. Mankurtlar normal bir insanın yapmakta çok zorlandığı işleri bile sadece biraz ekmek ve su ile yerine getirirler. Nayman Ana ise oğlunun akıbetini bilmemektedir. Savaştan sonra ne ölüsü ne de dirisi bulunamamıştır. Nayman Ana oğlunun acısı ile tutuşurken yıllar yılları kovalar ve Nayman Ana oğlundan ümidini keser. Günlerden bir gün bir kervan çölde bir deve çobanı ile karşılaşır. Onunla konuşmaya çalıştıklarında onun bir mankurt olduğunu anlarlar. Obalarına gittiklerinde bu hadise duyulur ve Nayman Ana'nın içini bir ümit kaplar. Bu Mankurt oğlu Coloman olabilir. Nayman Ana bir gece ansızın bu deve çobanını bulmak için yola düşer. Gece yüzünü gündüze dönerken Nayman Ana bir deve sürüsü ile karşılaşır. Sürünün çobanı ise oğlu Coloman'dan başkası değildir. Büyük bir sevinçle oğluna seslenen Nayman Ana acı gerçekle karşılaşır. Oğlu artık bir Mankurt'tur. Nayman Ana ne yaptıysa oğluna kendini tanıtamaz. Günlerce uğraş verir ama oğlu Coloman en ufak bir tepki bile göstermez. Coloman'ın sahibi durumu fark edince Coloman'dan annesini öldürmesini ister. Coloman'a bu iş için bir ok ve bir de yay verir. Coloman annesine bir ok fırlatır. Nayman Ana artık ölmüştür. Bu hadise Orta Asya bozkırlarının acı bir hikayesi olarak dilden dile anlatılarak günümüze kadar gelmiştir.

İnsana kendi geçmişini unutturmak en büyük insanlık suçu değilse nedir? Peki Mankurtlar sadece geçmişte mi kaldı? Günümüzde yaşayan Mankurtlar yok mu? Eski zamanlarda insanlar mankurta dönüştürülmek için çeşitli işkencelere tabi tutuluyordu. Peki ya şimdi?

L A Ş M A K

Günümüzde ise bu durum kültürel emperyalizm dediğimiz bir olguyla uygulanmakta. Tarihin bize öğrettiği bir şey varsa şu ki Türk milletinin sindirilmesi çoğunlukla silahlı savaşlarla değil; Türk kültürünün zayıflatılmasıyla geleneklerinden uzaklaştırılmasıyla yapılmıştır. Bu gerçekten hareketle kültür bir milletin var olmasında en temel unsurdur.

Emperyalizm ise bir milletin başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alması ya da almak istemesidir. Bu bağlamda kültür emperyalizmini ise bir milletin başka bir milleti kültürel olarak egemenliği altına almak istemesi olarak tanımlayabiliriz. Günümüzde kültür emperyalizminin en temel hedefi ise en savunmasız olan çocuklardır. Çocukluk dönemi aynı zamanda kimliğin de oluştuğu dönemdir. Bu yaşlarda kazanılan alışkanlıkların da değişmesi oldukça zordur. Çocukların anne-babalarını mı yoksa kitle iletişim araçlarıyla sunulan kişileri mi örnek alacağı büyük bir sorundur.

Televizyon sektörünün genişlemesi ve her eve girmesiyle pek çok televizyon kanalı çocuk programları yayınladı ve hatta çocuk kanallarının sayısı bile büyük bir artış gösterdi. Burada yayınlanan programların çocuklara uygun olmadığı ve masumiyeti hala tartışma konusudur. Bu programlarda erkek çocukların ilgiyle takip ettikleri kahramanların elde ettikleri kazanım genelde silahtır. Kız çocuklarına yönelik programlara baktığımızda ise moda, müzik ve gösteriş ön plana çıkmaktadır. Zira bu durum çocukların vakit geçirmek için oynadığı bilgisayar oyunları için de geçerlidir. Gençlik yılları için ise bu durum daha da içinden çıkılmaz bir hal almaktadır. Hayatımızın her anında yanımızda olan o kara kutu(TV) bu sefer akşam programlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Bizden çok uzak olan karakterler sanki bizden biriymiş gibi kahramanlaştırılmakta ve örnek alınmaktadır. Kültürel savaş burada daha da ağırlaşmaktadır. Gerçek hayatın çok dışında olan karakterler örnek alınarak onlar gibi konuşma, onlar gibi giyinme, olaylar karşısında onlar gibi davranma ve kendi öz değerlerimizi aşağılama günümüzde en çok karşılaştığımız hadiseler oldu artık.

Günümüzün diğer bir sorununu ise artan kitle iletişim araçlarının ve sosyal medyanın etkisiyle Batı kültürüne özenme oluşturur. Sosyal medya aracılığıyla pek çok hadiseden artık anında haberdar olabiliyoruz. Bir kişinin tanınması için yaptığı bir paylaşım yeterli olabiliyor. Hemen arkasında onu taklit eden büyük bir kitle oluşuyor. Günümüzde pek sık gördüğümüz, gençlerimizin vücutlarında acayip şekillerde yaptırılmış dövmele, sağlığa zararlı olup olmadığı tartışılan vücudun belli bölgelerinin delinmesi suretiyle takılan pirsingler hep bu taklit etme alışkanlığının sonucudur. Gençlerin Batı kültürüne özenmesi, yardımlaşmanın yerini çıkarıcılık ve vurdumduymazlığın alması, ana dilimizin yabancı kelimelerle dolması, dini bayramların özünden uzaklaşıp tatile dönüşmesi, işyeri isimlerinin yabancı kelimelerden seçilmesi bu kültür savaşının yavaş yavaş kaybedildiğinin göstergesidir.

Kültürel emperyalizmle genç nesil kendi özünden uzaklaşmakta kültürünü unutmaktadır. Hafızası olmayan kendi ailesine bile yabancı bir "Mankurt"a dönüşmektedir. Belki şu an hepimiz birer Mankurt'uz. Her istenilene koşulsuzca yapan iradesi olmayan itaatkar köle. Sadece farkında değiliz.

SELİM YURTSEVEN
TARİH ÖĞRETMENİ

BU İNGİLİZCE METNİ ANCAK TÜRKLER ANLAR

Hasan was a very heavy headed boy. His father was a middle situated man. To make his son read in good schools he did everything coming from his hand. He took everything to eye. His mother was a house woman. Every job used to come from her hand. In making food there was no one on top of her. The taste of the observations she made you eat your fingers. This woman made her hair a brush for her son. When Hasan became sick, she cried her two eyes two fountains.

When Hasan finished lycee he wanted to be a tooth doctor, and he entered the university exams and won Tootherness School. In the school he met Jale. Hasan was hit to Jale in first look but Jale was not hit to him in the first look. However her blood boiled to him. A few weeks later they cooked the job. Jales father was a money-father. He turned the corner many years ago by making dreamy export. But Jale was not like her father. She was a very low hearted girl.

Her father was wanting to make her marry to his soldierness friends son Kamil. Kamil finished first school and didnt read later. He became a rough uncle. He started to turn dirty jobs when he was a crazy blooded man. He was his mothers eye. He said, 'HIK' and he fell from his fathers nose. So three under, five up he was like his father.

When he saw Jale, he put eye to her. His inside went. His mouth got watered. His eyes opened like a fortune stone. To be able to see Jale, Hasans inside was eating his inside. Finally, together they went to a park. When they were wrinkling in the park, Kamil saw them. First he pulled a deep inside. And then his eyes turned. He couldnt control himself. He wanted to send them to the village with wood, but he collected himself. He decided to leave them head tohead. At that moment the devil poked him. He fit to the devil, pulled his gun and fired.

However, a man passing stayed under lead rain and poorman went to who hit. He planted the horseshoes. Then the mirrorless came. They took all of them under eye. Jales inside was blood crying. The man died eye seeing seeing. And so, this job finished in the black arm.

Burak TURPCAN
İngilizce Öğretmeni

Mangala

Türk Zeka ve Strateji Oyunu

Tarihi araştırmalar Mangala oyununun Sakalar, Hunlar ve Gktrkler dneminde oynandığını gstermektedir. Dünyada “Coffee House” kltrnn temelleri 1554 yılında İstanbul’da atılmış; İstanbul’dan sonra günümüz Avrupa’sında kahve kültürünün izleri 1650 yılından itibaren, bizden 96 yıl sonra görülmeye başlanmıştır. Günümüze, bu güçlü temellerin atıldığı dönemin kahve kültürünü yansıtan sadece iki adet grsel kaynak miras kalmıştır. İki kaynak da İstanbul’da resmedilmiştir. Mangala oyunu, iki grsel kaynaktan da bulunan oyunlardan birisidir. Mangala Oyunu, tarih boyunca kumar amaçlı olarak oynanmamıştır. Ülkemize gelen yabancı seyyahlar, Türklerin bu oyunu saatlerce hiç tartışmadan zevkle oynadıklarını ve asla parayla oynamadıklarını seyahatnamelerinde anlatmışlardır.

Dünyanın farklı ülkelerinde mangala türü oyunlar oynanmaktadır ancak Türk Mangalasını diğerk mangala oyunlarından ayıran kimi özellikler vardır. Diğerk mangala türlerinde taşlar genelde “tohum” adını almakta, taşları hareket ettirme ise “tohum saçma” olarak ifade edilmektedir. Bu da o kültürlerin ziraatçı bir toplum olduklarını göstermektedir. Oysa Türk Mangalasında taşlar “asker” olarak görülmektedir. Ayrıca günümüze “hazine” olarak aktardığımız bölüme Türkler “orda” yani “karargh” demişlerdir; bu da oyunumuzun bir çiftçilik oyunu değıl, savaş oyunu olduğunu ortaya koymaktadır.

Türk Mangalasının bir diğerk farkı ise alınan taşların bir tanesinin kendi otağına, yani kuyusuna bırakılmasıdır. Diğerk mangala oyunlarında kendi kuyusuna taş bırakma olayı yoktur. Mangalada kendi kuyusuna bir taş bırakma kuralı, Türk sosyal hayatındaki baba ocağına sahip çıkma geleneğinin bir tezahürüdür. Taş kazanmak için rakibin taşlarını çift yapma kuralı ise Türk inanç ve devlet sistemi tarihindeki ikili anlayışı sembolize etmekte ve Türklerin geleneksel dünya görüşüne uygun düşmektedir. Eski Türklerin göğü baba, yeri ana olarak kabul etmesini; Türk devlet sistemindeki tles-sol ve tardus-sağ ile idare yapıdaki yabgu ve şad sistemi gibi çiftleri bu duruma örnek gösterebiliriz.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Mangala Oyununun, Anadolu kültürünün köklü bir başlığı olduğunu, oyunun genç kuşaklara tanıtılmasının, yaygınlaştırılmasının yararlı olacağını, kültürel ve turistik alanlarda Türkiye’nin tanıtımına katkı sağlayacağını bildirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Mangala oyununun okullarımızda oynatılması uygun bulunmuştur. Mangala oyununun çağdaşı olduğu diğerk oyunlardan farkı, dağıdaki çobandan, 70 yaşında ki bilgine, İstanbul’da sarayda ki Hanım Sultandan, 5 yaşında ki çocuğı kadar her yaştan ve kültürden insanın oynayabilmesidir.

Mangala Türk Zeka ve Strateji Oyunu iki kişi ile oynanır. Oyun tahtası üzerinde karşılıklı al-tışar adet olmak üzere 12 kk kuyu ve her oyuncunun taşlarını toplayacağı birer büyük hazine bulunmaktadır. Mangala Oyunu 48 taş ile oynanır.

Oyuncular 48 taş her bir kuyuya 4’er adet olmak üzere dağıtırlar. Oyunda her oyuncunun önünde bulunan yan yana 6 kk kuyu, o oyuncunun bölgesidir. Karşısında bulunan 6 kk kuyu rakibinin bölgesidir. Oyuncular hazinelerinde en fazla taş biriktirmeye çalışırlar. Oyun sonunda en çok taş toplayan oyuncu oyun setini kazanmış olur. Oyuna kura ile başlanır. Oyunda

4 ana temel kural vardır.

1. TEMEL KURAL: Kura neticesinde başlama hakkı kazanan oyuncu kendi bölgesinde bulunan istediği kuyudan 4 adet taşı alır. Bir adet taşı aldığı kuyuya bırakıp saatin tersi yönünde, yani sağa doğru her bir kuyuya birer adet taş bırakarak elindeki taşlar bitene kadar dağıtır. Elindeki son taş hazinesine denk gelirse, oyuncu tekrar oynama hakkına sahip olur. Oyuncunun kuyusunda tek taş varsa, sırası geldiğinde bu taşı sağındaki kuyuya taşıyabilir. Hamle sırası rakibine geçer. Her seferinde oyuncunun elinde kalan son taş oyunun kaderini belirler.

2. TEMEL KURAL: Hamle sırası gelen oyuncu kendi kuyusundan aldığı taşları dağıtırken elinde taş kaldıysa, rakibinin bölgesindeki kuyulara da taş bırakmaya devam eder. Oyuncunun elindeki son taş, rakibinin bölgesinde denk geldiği kuyudaki taşların sayısını çift sayı yaparsa (2, 4, 6, 8 gibi) oyuncu bu kuyuda yer alan tüm taşların sahibi olur ve onları kendi hazinesine koyar. Hamle sırası rakibine geçer.

3. TEMEL KURAL: Oyuncu taşları dağıtırken elinde kalan son taş, yine kendi bölgesinde yer alan boş bir kuyuya denk gelirse ve eğer boş kuyusunun karşısındaki kuyuda da rakibine ait taş varsa, hem rakibinin kuyusundaki taşları alır, hem de kendi boş kuyusuna bıraktığı taşı alıp hazinesine koyar. Hamle sırası rakibine geçer.

4. TEMEL KURAL: Oyunculardan herhangi birinin bölgesinde yer alan taşlar bittiğinde oyun seti biter. Oyunda kendi bölgesinde taşları ilk biten oyuncu, rakibinin bölgesinde bulunan tüm taşları da kazanır. Dolayısıyla, oyunun dinamiği son ana kadar hiç düşmez. Mangala Oyunu 5 set olarak oynanır.

Oyunu kazanan oyuncu (1) puan, kaybeden (0) puan ve berabere bitiren oyuncular yarım (0,5) puan alır.

ALTERNATİF OYUN ŞEKLİ (KALE KURALI)

- “Mangala Oyunu nasıl oynanır?” Başlığında belirtilen 1 ve 2. Temel kural “kale kurallı” oyunda aynen geçerlidir. (Taşları dağıtırken hazinelere taş bırakma kuralı hariç)
- “Mangala Oyunu nasıl Oynanır?” başlığında belirtilen 3. ve 4. Temel kural “kale kurallı” oyunda uygulanmaz. Onun yerine;
- Oyuncu elinde bulunan taşları dağıtırken elindeki son taş, rakibinin bölgesinde denk geldiği kuyudaki taşların sayısını 3 yaparsa o kuyu oyuncu tarafından ele geçirilmiş olur. Oyuncu ileride rakibi ve kendisi tarafından bu kuyuya koyulacak tüm taşların sahibi olur. Sahibi olduğu taşlar oyuncunun kendi hazinesine koyulur. Kale kuralının uygulandığı oyunlarda taşları dağıtırken hazinelere taş bırakma kuralı ortadan kalkar. Kaleyi belirlemek için farklı renkte taşlar kullanılır. Oyuncular 6 nolu kuyuya kale kuramaz. Bir sette her oyuncu sadece bir kez kale kurabilir. Oyunculardan herhangi birinin önünde bulunan kuyularda taş kalmadığı zaman oyun sona erer. Önünde ki kuyularda taş kalan oyuncu bu taşları kendi hazinesine koyar. Son olarak hazinelere bulunan taşlar sayılır. Hazinesinde en fazla taş olan oyuncu oyunu kazanır.

FARUK KARA
10D Sınıfı

DEYİMLERİN ÇIKIŞ HİKAYELERİ

GÜNAH KEÇİSİ İLAN ETMEK

Suçsuz olduğu halde başkalarının suçu üzerine yüklenen kişi ya da topluluğa verilen isimdir. Günah keçisi kavramına çeşitli toplumlarda değişik zamanlarda rastlanır. Eski Ahit'deki Kefaret Günü ayinlerinde Yahudi kavminin günahları simgesel olarak bir erkek keçiye yüklenirdi. Bu keçi kurayla seçilir ve Azazel adlı kötü ruhu yatıştırmak ve Yahudi kavmini günahlarından arındırmak için Kudüs dışında bir uçurumdan aşağıya atılırdı. Antik Yunanistan'da veba ve benzeri afetleri hafifletmek ya da önleme amacıyla günah keçisi olarak insanlar kullanılırdı. Atinalılar, Thargelia Şenliği'nde bir kadın ve bir erkek seçilir, şölenden sonra bu çift kentte dolaştırılır, ince yeşil dallarla dövülüp kent dışına sürülür ve orada büyük olasılıkla taşlanırlardı. Böylece kentin bir yıl boyunca kötü talihten korunacağına inanılırdı.

BİR DOLAP ÇEVİRMEK

Osmanlı konaklarının kadınlar tarafına haremlik, erkekler tarafına selamlık adı verilirmiş. Kadınlar kısmı ile erkekler bölümü arasındaki duvara; bir eksen etrafında dönen, silindir şeklinde, kapaksız bir dolap yerleştirilirmiş.

Yarısı açık, diğer yarısı kapalı olan bu dolabın içinde; sıra sıra geniş raflar bulunurmuş. Kadınlar kısmında pişirilen yemekler, bu dolap aracılığı ile selamlık kısmına servis edilirmiş. Kadınlar, rafları yemeklerle doldurduktan sonra, çevirerek, açık tarafını erkekler kısmına döndürürlermiş. Raflar boşalıp, yerine erkekler tarafından boş tabaklar konunca da dolabın açık kısmı kadınlar tarafına çevrilirmiş. Böylece; kadınlarla erkekler; birbirlerini görmeden servis yapılmış olurmuş. Ancak söz konusu dolapların, zaman zaman gönül işlerinde de kullanıldığı olurmuş. Mesela; delikanlının biri, henüz nikâhlanmadığı yavuklusuna; mektup, çiçek, mendil gibi herhangi bir hediye yahut mesaj iletmek isteyecek olsa yine bu dolapları kullanırmış. İşte dolap çevirme deyiminin de kökeni buradan geliyormuş. Ancak söz konusu deyim, zamanla; gizli kapaklı işler, dalavere ve entrikaları ifade etmek için de kullanılmaya başlanmıştır.

DİNGO'NUN AHIRI

İstanbul'da ulaşım için atlı tramvayların kullanıldığı yıllarda iki at ile çekilen tramvaylara dik Şişhane yokuşunu çıkabilmesi için fazladan atlar koşulurdu. Azapkapı'da tramvaya eklenen takviye atlar, Taksim'de Dingo isimli bir Rum vatandaşı tarafından işletilen ahırda dinlendirilir, sonra tekrar Azapkapı'ya götürülürlerdi. Gün içinde sürekli atların girip çıktığı ahırın, bu durumu dolayısıyla girenin çıkanın belli olmadığı veya her önüne gelenin girip çıkabildiği yerler için "Dingo'nun ahır" deyimini kullanılmaya başlanmıştır.

AYIKLA PİRİNCİN TAŞINI

Bir zorluğu çözümlerken, bir engeli ortadan kaldırmaya çalışırken bazen hiç beklenmedik sürpriz olaylar çıkar ve daha büyük engeller karşınıza dikilir. Böyle durumlarda bu deyim kullanılır. Deyimin öyküsü Osmanlı tarihine dayanır. Yavuz Sultan Selimin Yemen'i Osmanlı topraklarına katmasından bir süre sonra Yemen'de isyan çıkmış, uzun uğraşmalar sonunda Yemen Fatihisi Sinan Paşa duruma hakim olmuş; Yemen bundan sonra 400 yıl Osmanlı egemenliğinde kalmıştı.

Söylentiye göre Sinan Paşanın askerleri bir gün çölde konaklamış. Yemek pişirmek üzere hasır torbalar içindeki mısır pirinçlerini yere serdikleri büyük bir çadırın üstüne dökmüş ve taşlarını ayıklamaya başlamışlar. Bu sırada bir fırtına çıkmış ve rüzgarın savurduğu bir kum bulutu pirinçlerin üstüne inerek, ufak bir tümsek halinde yığılmış. Kumların altında kalan pirinçlere bakakalan yeniçeriler arasından şakacı bir asker, arkadaşlarına:

-Biz Allah'ın nimetini taşlı diye beğenmiyorduk, bizim gibi günahkar kullara üç beş taş az bile gelir. Asıl şimdi ayıklayın bakalım pirincin taşını. Ulu Tanrımız, Kab'e'ye hücum eden fil sahiplerinin başına eabil kuşlarından taş yağdırmıştı. Bizim başımıza da daha büyük taş yağdırmadan hemen tövbe edelim, diyerek arkadaşlarını güldürmüş.

FOYASI MEYDANA ÇIKMAK

Kuyumcular yaptıkları yüzük küpe gerdanlık gibi ziynet eşyalarının üzerine mücevherin ışığı daha iyi yansıtması ve parlaklığının artması için FOYA adı verilen bir madde sürerler. Zamanla sürülen bu foya dökülür. Bu duruma foyası çıkmış denilir. Halk arasında yalan söyleyen sahtekarlık yapan kişilerin yalanları ortaya çıktığında “foyası meydana çıktı” şeklinde benzetme yapılır.

GÜME GİTMEK

Zamanında yeniçeriler suçluları yakalayıp zindana kapatırlarken “Hoooooppgümm!” şeklinde nara atarlarmış. Ancak aynı “kurunun yanında yaş da yanar” atasözünde olduğu gibi bazen zindana atılanlar arasında suçu olmayanlar yani masum kişiler de bulunurmuş. İşte halk suçsuz bir vatandaşın zindana atıldığında günahsız yere hapse götürülüyor anlamında “Adamcağız güme gitti, yazık oldu.” demiş.

İKİ DİRHEM BİR ÇEKİRDEK

Giyim kuşamına özen göstermiş şık ve süslü kıyafetleriyle dikkat çeken insanlar hakkında sık sık “iki dirhem bir çekirdek” sözü kullanılır. Bu yakıştırma ağırlık ölçüsü olarak okkanın kullanıldığı eski devirlerden kalmadır. Belki biliyorsunuz bir okka bugünkü ölçülerle 1283 gram tutar. Okkanın dört yüzde birine dirhem adı verilir (Şimdiki gram ile aynı birim olduğunu sanarak gram diyecek yerde dirhem denilmesi hatalıdır.). Dirhem daha ziyade hassas teraziler için kullanılan bir ölçüdür. Ancak sarraflar dirhemden daha hassas ölçümler için bir ağırlık birimi daha kullanırlar. Buna çekirdek denir ki toplam 5 santigram karşılığıdır.

Eski devirlerin en kıymetli parası olan bir Osmanlı altını toplam iki dirhem bir çekirdek ağırlığa sahiptir. Bu durumda süslenmiş kimselere iki dirhem bir çekirdek yakıştırmasında bulunanlar mecaz yoluyla onlara altın demiş olurlar ki bizce pek zarif bir nüktedir.

ANA GİBİ YAR BAĞDAT GİBİ DİYAR OLMAZ

Dilimizdeki “Ana gibi yar, Bağdat gibi diyar olmaz.” sözünün aslı muhtemelen “Ane gibi yar; Bağdat gibi diyar olmaz.” şeklindedir. Çünkü sözün aslındaki Ane kelimesi Bağdat yakınlarındaki sarp bir uçurumun kuşattığı dik bir geçidin adıdır. Bağdat gibi(güzel) şehir Ane gibi de (sarpama manzaralı)yar(uçurum) olmaz demeye gelir. Ancak siz Bağdat’ın Osmanlı Türk’ü için önemine bakınız ki oradaki Ane’yi anne yapıvermiş. Tıpkı” Yanlış hesap Bağdat’tan döner.”sözüyle Bağdat’ın eskiden beri bir ilim merkezi olduğunun altının çizilmesi gibi.

DİMYAT’A PİRİNCE GİDERKEN EVDEKİ BULGURDAN OLMAK

Dimyat Mısır’da Süveyş Kanalı ağzında bir limandır. Eskiden Mısır’ın meşhur pirinçleri ince hasırdan örülmüş torbalar içinde buradan Anadolu’ya getirilirmiş. Dimyat’a pirinç almak için giden bir Türk tüccarının bindiği gemi Akdeniz’de korsanlar tarafından soyulmuş ve adamcağızın bütün altınlarını almışlar. Binbir zorluk içinde İstanbul’a dönen pirinç tüccarı o yıl iflas etmiş. İstanbul’dan kalkmış memleketi olan Karaman’a gitmiş. O sene tarlasından kalkan buğdayları da bulgur tüccarlarına sattığından kendi ev halkı kışın bulgursuz kalmışlar.

Ömer Faruk URHAN

11-D SINIFI

AFORİZMALAR

AFORİZMA ÜZERİNE

Bilindiği üzere aforizma bir konu üzerine en çok bilinmesi gereken şeyi birkaç sözcükle ve çarpıcı bir biçimde anlatan kimin söylediği genellikle bilinen özlü söz; özlü çarpıcı, aykırı söz anlamlarına gelmektedir. Felsefi anlamda söylenen aforizmalar yeni fikirlere ulaşmak için yol gösterici ve ufuk açıcı nitelikte olmaktadır. Okurken keyif almanız ve düşünce çeşitliliğinize katkısı olması dileğiyle...

Her şey hammaddesinden izler taşır. Bir masa hammaddesi olan ağaçtan yada bir heykel hammaddesi olan mermerden izler taşır. Evrenin ana maddesi ise yokluktur zira evren yoktan var edilmiştir.

Bir dava yüklenip o yolda gidecekseniz eğer ayaklarınız sağlam bassın ve acıya dayanıklı olun. Çünkü sırtınız kırbaçlandıkça büyüyecektir o dava.

Özgür olmak yanlış da hareket edebilmek, yanılabilme demektir.

İnsanı bütün kütlesiyle kaplayan ve onun yavaş yavaş ölümüne neden olan şeydir zaman.

Zaman ne duvarda asılı olan bir makinenin ölçümü nede bir avuç kumun akması değildir.

Zaman değişmez, bozulmadır, eskimedir.

Cehalet nesiller boyu süren bir hastalıktır. Çocuklarını düşünceyle, cehaleti yenme duygusuyla yetiştirmeyen ebeveynler yarınlarını karanlıklarda yaşamaya mahkûmlardır.

Bildiğini söylemek ne kadar büyük bir ukalalıksa bilmediğini söylemek en az onun kadar büyük bir erdemdir. Hiç bir şey bilmiyoruz ve bildiklerimiz bilmediklerimiz karşısında onları bilmeye çalıştığımız küçük bir adımdır.

Felsefe ve düşünceyle bütünleşmeyen toplumlar kendi tabuları ile hareket etmeye mecburdurlar. Felsefi ilerlemenin yanında düşüncenin gelişmesi; insanların ve toplumların köhne zihinlerini, cehaletin karanlık saçan mumlarını aydınlığa çıkaracaktır.

Karanlık içindeki aydınlığı görmek kolaydır önemli olan aydınlık içerisindeki karanlığı görebilmehtir.

Bir çiçek bakıldığında insana huzur veriyor, bir nehir bakıldığında insanı mutlu ediyor bütün bunlar cansız bilinçsiz bir doğanın yaptıklarıyken peki sana baktığı zaman kaç kişi mutlu oluyor?

”İnsanlaşmasını tamamlayamamak” ahlaksız, erdemsiz, vicdan yoksunu olan varlıkların problemi bu aslında.

İnsan yaptığı kötülüklerle yaratıcısı karşısında acziyetinin farkında olmadığını kanıtlar.

Derdi olmayan insanların yanıldıkları bir noktada, farkında olmadıkları bir dertleri vardır. Hiç bir dertlerinin olmayışıdır o da.

Bir şeyler bilen insanlara bir şey biliyormuş gibi bir şeyler anlatmaya çalışanlar, onlar ışıklar yaydığını sanan gölgelerdir.

Yüce bir din anlayışına sahip olabilmek ahlaklı olmaktan geçer zira ahlaklı olmak insanın en büyük karakteridir.

Bizler bu dünyaya insan olarak gelmedik aslında bu dünyaya insan olmak için geldik.

İnsan matematikteki bir x gibidir, bilinemez ve sürekli farklı değerler alır. Onu kaybedersiniz; sürekli toplar, çıkarır, çarpar, bölersiniz ve her defa farklı bir değerde yeniden bulursunuz.

Başkaları gibi düşünmeye çalışanlar kendi özgür iradeleriyle başkalarına öykünmekten ziyade fikir esaretini adet edinmiş olanlardır.

Kültür ve medeniyet biri diğerinden farklı kavramlardır. Kültürden önce bir medeniyete sahip olmaya çalışırsanız ruhen eksik kalırsınız, kültürden sonra medeniyet öğrenmezseniz aklen geride kalmış olursunuz.

Bilmeye ve anlamaya çalışmanın en güzel yanı insanın eksik olduğunun farkına varmasıdır.

Bilgi insanı erdeme sevk etmiyorsa cahillik verir.

İnsan bilgisiyile başkalarını ezmemelidir aksine bilgisiyile onları yüceltmelidir.

İnsanlar zihinlerindeki prangalardan kurtulmadıkları sürece hür olan ayakları onları bir yerlere götürmeyecektir.

Maddi olarak istediğiniz her şeye sahip olabilirsiniz ama başkalarının kurmuş olduğu hayallere imrenir onlara sahip olmak isterseniz hiçbir şeyiniz yoktur demektir.

Değişen dünya içerisinde cehalette çağlara ayak uydurmaktadır. Aşamalı olarak şöyle ki; hiçbir şey bilmemenin vermiş olduğu cehalet, yarım yamalak bilmenin vermiş olduğu cehalet, bir şeyler bilip de onunla amel edilmeyen cehalet.

İnsanların zihinlerindeki putları kırmadan ellerindeki putları kırmaya çalışmak beyhudedir. Önce ellerindeki putları kırarsanız onu tekrar yapacaklardır. Ama zihinlerindeki putları kırarsanız onu yapma bilgisini zaten yitirmiş olacaklardır.

İbrahim GÖR
Felsefe Öğretmeni

BABALAR VE OĞULLARI

Hayat... Ne garip ve ne sistemli kelime. Aslında manası çok açık. Ama biz insanlar bazen çok karmakarışık hale getirebiliyoruz. Kimi der ki doğum ile ölüm arasında geçen hengame, kimi der ki bir sınav ve kimisi de derki farkına geç varılan olgular silsilesi ile dolu bir zaman... Çoğaltılabilir ama neticede iki kapılı bir handa değerlendirilmesi gereken bir zaman bütünüdür. Eyvahların yankısıdır belki de hayat... Mürekkep izlerinde fikir arama telaşı içerisinde olanların, var olmaya çalışanların ömürlerini acılarla ve dahi sancılarla terennüm etmesidir hayat. Ahh bu acıların en tarifsizi evlat için denmiş gerisi teferrüt eylemiş, böyle görülmüş, bilinmiş, okunmuştur. Edebiyatımızda şiirlerini okuduğumuz hayatını hayatımıza şiar edindiğimiz bir sözüyle hayatımıza anlam kattığımız nice edebiyatçılar; evlat bahsiyle sınanmış, kat-re-i matem olan acıları ummana dönüşmüştür. Mütefekkirlerimizi bir de bu elemleri yönünden görelim.

RECAİZADE MAHMUT EKREM

Edebiyat camiasında Üstad lakaplı şair evlat acısını iliklerine kadar yaşamış oğlunun ardından ağıtlar dizmiştir. Oğlu Nijad 14 yaşında yakalandığı amansız hastalıktan kurtarılamayıp ölünce Recaizade Mahmud Ekrem yıkıldı; bir türlü toparlanamadı ve Büyükada'ya sığındı. Önceleri cemiyet hayatından hoşlanan yazar, artık kimseleri görmek istemiyordu. Nijad'ın anısına

haksızlık olacağını düşünüyordu. İstisnasız her gün ağlıyordu. Recaizade Mahmud Ekrem, Nijad'ın acısını dindirmek için o yıllar hep yürüyüşlere çıktı. Oğlu Ercument Ekrem Talu anlatıyor: "Ağabeyim Nijad'ın ölümünden biraz sonra idi. Matemini unutmak değil fakat avunmak için babam ekseriya beni yanına alır, beraber kırlara uzanırdık. Bu gezintiler sessizce geçerdi. (Babam) hiç ağzını açmaz, kendisini bir gölge gibi bir iki adım geriden takip eden bana kati bir lüzum duymadıkça hitap etmezdi. (Bir gün) babam bitap gözlerinin eksik etmediği Nijad'ın hayaliyle meşgul, her zamanki gibi önde gidiyordu. Arkamızdan gelen bir fayton araba bize yetişti. O anda arabadan inip de bize doğru gelen birisini görünce durduk. Bu, çok zarif giyinmiş, sivrice sakallı, gözünde tek gözlük taşıyan, orta boylu bir zattı. Bize yakın gelince gözlüğü gözünden düştü, titreyen elleri babama doğru uzandı. Kucaklaştılar. Babam ağlamaya başladı. Hıçkırıklar arasında, 'Hamit' diyordu; 'Hamit perişan oldum, Nijad'ım, Nijad'ım elden gitti...' Oğlu için yazmış olduğu mersiyeleri iki ciltlik kitapta toplandı. Şair 1914'te vefat etti ve vasiyeti gereği oğlu Nijad'ın mezarına defnedildi. Sonunda yıllardır yasını tuttuğu oğluna kavuşmuştu...

AH NİJAD

Hasret beni cayır cayır yakarken
Bedenimde buzdan bir el yürüyor.

Hayaline çılgın çılgın bakarken
Kapanası gözümü kan bürüyor.

.....
Bu ayrılık bana yaman geldi pek,

Ruhum hasta, kırık kolum kanadım.

Ya gel bana, ya oraya beni çek

Gözüm nûru, oğulcuğum,
Nijad'ım!

(Recaizade Mahmut Ekrem)

REŞAT NURİ GÜNTEKİN

Milli mücadele döneminin unutulmaz eseri Çalığışu ile yazın hayatımızda yerini aldı ancak oğlunu kaybetmesi hayat mücadelesini kazanmasını engelledi oğlu Aksel öldüğünde bir daha çocuk yapmayacağına tövbe etti. Çünkü bir daha böyle bir acıya dayanamayacağını düşündü. Ancak hayat güçlü geldi ve edilen tövbelere rağmen birkaç yıl sonra kızları Ela dünyaya geldi. Ve Aksel'in acısı biraz olsun son buldu.

HALİT FAHRİ OZANSOY

Halit Fahri oğluyla anlaşamazdı. Yine bir tartışma sırasında sinirlerine hâkim olamayan Halit Fahri Ozansoy, oğlu Gavsî'ye, "Seni evlatlıktan reddediyorum" dedi. Gavsî Ozansoy kapıyı vurup çıktı. Ve birkaç ay sonra Gavsî vefat etti. Halit Fahri Ozansoy şoke oldu. Oğlunun ölümünden kısa bir süre sonra evinde başını masaya koymuş halde buldular; ölmüştü...

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın babası Lütfü Oğuzcan da şairdi. Oğluna şiir yazmıştı: "Bak dünya ne güzel, bu sitem niye, Ettim ben adımı sana hediye. Mutluyum ey oğul babanım diye, Çarptırma hicvinle cezaya beni."

Baba Lütfü Oğuzcan'ın oğluna sitem etmesinin nedeni, Ümit Yaşar'ın sık sık intihara kalkışmasıydı. Söylenenlere göre Ümit Yaşar 24 kez intihara teşebbüs etmişti! Ve ne yazık ki bu ruh hali nedeniyle evde huzur kalmamıştı.

Bir gün...

17 yaşındaki oğlu Vedat Oğuzcan, Galata Kulesi'ne çıktı ve kendini aşağıya bıraktı.

Rivayet odur ki, cansız bedeni yerde yatarken avucundaki kâğıtta bir not yazılıydı: "Baba intihar öyle edilmez böyle edilir!"

İntiharın ardından Ümit Yaşar'da oğlu için şöyle demiştir: "Bu adam benim babam, ataerkilliği dağlardan büyük."

Oğluma Ağıt

Senin yerin mezar değil
Bu dert kalbe sığar değil
Oğul! Yalnız dostlar değil
Düşman ağlar Vedat diye.

Canım ciğerimden taşar,
Ayağım ardından koşar,
Sensiz Ümit nasıl yaşar,
Her an ağlar Vedat diye.

Kader bana attı pençe,
Dünyam oldu paramparça,
Düşündükçe var oldukça
Baban ağlar Vedat diye

HALİT ZİYA UŞAKLIĞİL

Halid Ziya Uşaklıgil oğlu Sadun'u erken yaşta kaybetmişti ancak evlat acısı hiç bitmeyecekti. Bir süre Atatürk'ün yanında da çalışmış diplomat oğlu Vedat Uşaklıgil, Arnavutluk/Tiran Büyükelçiliği'nde görev yaparken bunalıma girip intihar edecekti.

Bu intihar artık Halid Ziya Uşaklıgil için yıkım olacaktı. Çünkü, daha önceki yıllarda iki amcası Uşşakizade Yusuf ve Uşşakizade Süleyman Tefvik de intihar etmişlerdi. Bu kadar acıyı taşıması zordu; oğlu Vedat'ın öldüğü yıl, oğlunun intiharını "Bir Acı Hikâye" adlı eserinde yazdı. Kitap bittikten sonra da yaşama gözlerini kapadı. Kim bilebilir belki de ruhundaki fırtınaları ancak böyle dindirebildi.

TEVFİK FİKRET

1895'te doğan Haluk, Tefvik Fikret'in içinde bulunduğu büyük ümitsizlik ortamında kendisine adeta yeni doğan kurtarıcı bir ışık olarak görünmüş. Tefvik Fikret oğlunu en iyi okullarda okutmuş, mühendislik eğitimi alması için yurt dışına göndermişti. Ancak umudu, onun eğitimi ni tamamlayıp kendi ülkesine dönmesinden yanadır. Haluk ise dönmeye hiç niyetli değildir. Ve orada babasının hayal ettiğinden çok farklı bir yaşam sürer. Tefvik Fikret 1915'te hayatını kaybettiği sırada, oğlu yine Amerika'dadır. Tefvik Fikret'in ise "Yıkılıyorum... Yavrum, yavrum!" diye yaşama veda ettiği söylenir.

PEYAMİ SAFA

Şiirleriyle tanınan İsmail Safa sürgünde vefat ettiğinde Peyami Safa iki yaşındaydı. Babasının arkadaşlarının yardımlarıyla büyüyen Peyami Safa, yıllar sonra oğul acısı yaşayacaktı. Biricik oğlu 22 yaşındaki Merve Safa, askerliğini yaparken rahatsızlanıp vefat edince Peyami Safa bu acıya fazla dayanamadı. Merve ve Safa; Mekke'deki iki kutsal tepenin adıydı; Peyami Safa "kutsalını" kaybetmişti. Oğlunun ölümünden 3.5 ay sonra hayata veda etti.

MEHMET AKİF ERSOY

Emin Ersoy, M. Akif'in üç oğlunun ortancasıdır. M. Akif, yaşamı boyunca oğlu Emin'i hiç yanından ayırmaz ve pek çok ili birlikte gezerler. Hatta bununla ilgili olarak "Ben öleceksem oğlum da benimle ölsün" dediği kaynaklarda yer alır. Emin babasıyla geçirdiği yıllardan sonra askerliği sırasında hapse girer. Hapisten kaçır ancak yakalanır. Sonrasında da çok kötü bir yaşam geçirir. Meyhanelere düşer, eroinman olur. Hatta ona layık bir evlat olmadığını düşündüğü için, M. Akif'in oğlu olduğunu sakladığı söylenir. Hırsızlık yaptığı ve gazetecilere gidip kendisini tanıtarak para istediği olur. Ama kimseden bir yardım görmez. Ve nihayetinde soğuk bir kış gecesinde İstanbul Beşiktaş'ta bir kamyon kasasında ölü olarak bulunur. Onu çok seven babası, yaşama çok erken veda ettiği için; oğlunun ölüm şeklinden haberdar olamaz.

Hilal KÖSE

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

KIRMIZI GÜL DEMET DEMET

Kırmızı gül demet demet,
Sevda değil bir alamet,
Balam nenni, yavrum nenni
Gitti gelmez ol muhannet
Şol revanda balam kaldı,
Yavrum kaldı, balam nenni...

Nenni ya! Nenni ki nenni!. Yavrum nenni! Bir demet kırmızı gülle gelen nenni!. Nasıl oluyor dersenez, türkünün dilini açmak gerek... Varıp sormak gerek türküye : ‘Ey türkü nedir bu demet demet kırmızı gül ve de nenni!. Yavrum nenni... Balam, nenni’. Bu demet demet gül hem de kırmızısından, sevgiliye duygu mu taşıyor? Neden kırmızı gül de kır papatyaları değil? Şöyle sarılı beyazlı, düz sarılı, öküz gözü gibi, kırdan toplanmış papatyalar değil de, demet demet kırmızı gül? Onların sevgi dili yok mu?. Onlar duygu simgesi gül kat... Ama bir tek!. Benim tek gülümsün, gönlümdeki yerin kır çiçekleri kadar engin, kır çiçekleri kadar zengin ve doğal, demiş olmaz mısın? Ama senden iyisini bilecek değiliz ya!. Kırmızı gülü seçmişsin sen. Hem de demet demet...

Ha bir de ‘balam’ meselesi var! Yavrum diyorsun... ‘Nenni’ diyorsun ‘Gitti gelmez’ diyorsun. Yoksa bir ananın balasına, yavrusuna çağrısı mı bu? Şol Revan’da kalan balası üstüne mi söylenmiş?. REVAN, bugünkü adıyla ERİVAN, yani günümüzde Ermenistan’ın başkenti... Türkümüze konu olan olayın geçtiği zaman ise, büyük olasılıkla 17. yüzyıl sonrası... Neden dersenez, REVAN Osmanlı’nın önemli bir ticaret merkezi o zamanlar. Ama bir ara elden çıkmış,

Safeviler işgal etmiş. Yıl 1635. Dördüncü Murat iki yüz elli bin kişilik bir orduyla REVAN seferini düzenlemiş. Sekiz ay, yirmi dokuz günlük kuşatma sonunda, REVAN yeniden Osmanlı topraklarına katılmış. Eskisi gibi kervanlar gider gelir olmuş. Mal götürüp, mal getirmişler... Mehmet de gidip gelen kervancılardan birisi... Anasının da tek ‘balası’... Tek oğlu!. Erzurum yöresinde üç beş dönümlük tarlalarını ekip dikiyorlar... Yetiştirdikleri ürünü de kervana katıp, REVAN’da satıyor Mehmet... Mehmet de Mehmet hani... Karayağız bir delikanlı... Taşı tutsa, suyunu çıkaracak kadar güçlü. Bir de alışkanlığı var Mehmet’in. Her akşam tarla dönüşü, bahçelerden derlediği demet demet gülleri getiriyor anasına.. Anayla oğul arasında bir simge gibi kırmızı gül demeti... Sevgi saygı simgesi. Gülleri evinin duvarına asıp kurutuyor ana... Onlara baktıkça oğlunu görür gibi oluyor... Hele Mehmet kervandaysa. Gözü gönlü kırmızı gülün kurumuş, gazelleşmiş demetinde ananın. Rüyaları hep Mehmet üstüne... REVAN yollarını düşünüyor hep. Kimi zaman kara saplanmış görüyor kervanı. Kanter içinde uyanıyor. hayra yormaya çalışıyor. Kimi geceler de toza dumana katılmış kervanın, atının eşeğinin devesinin bir toz bulutu içinde kayboluşunu düşünüyor. Bir hortum, yutuyor kervanı. Koca kervan döne döne göğe çekiliyor. Geride ne bir at, ne de bir deve, ne de insan kalıyor. Mehmet’i arıyor gözleri. Kara yağız, kaytan bıyık Mehmet, ellerini uzatıyor anasına. ‘Tut ellerimi’ diyor. Ama ne gezer. Anasının elleri boşlukta kalıyor. Sözün kısası günü gelip de kervan REVAN’dan dönene kadar bu böyle sürüp gidiyor. Kervanın dönüşünü dört gözle bekliyor.

Bazen kışın yola saldığı oğlu yazın dönüyor .Bazen de tersi oluyor . Kervanın dönüşü, bayram gibi! Kimi kocasını, kimi yavuklusunu karşılıyor. Kimi analar da oğlunu. Sarılıp, ağlayanlar, sevinç gözyaşı dökenler. Yemen seferinden döner gibi. Gerçi savaş dönüşü değil ama; hastalığı sağlığı var... Karı var, ayazı var!. Bir de salgın hastalık söylentisi yayılmış. Veba hastalığı kırıp geçiriyor ortalığı. İlk bir ateş sarıyor bünyeyi. Kusma, iltihap, baş dönmesi. En sonunda da sayıklama. Artık kurtuluşu yok. Sayıklaya sayıklaya götürüyor insanı. En erken üç gün. En geç yedi gün içinde başlıyor sayıklama... Kurduğu tüm dünya yok oluyor bir anda insanın. Sevgiliye özlem, alınan armağanlar. Söylenecek güzel sözler.

Bir çalının dibine gömüyorlar Mehmet'i. Söylenecek sözleri, sevgiliye, anasına özlemiyle birlikte örtüyorlar üstünü. Kara toprak alıyor bağrına. Gençmiş... Sevenleri varmış... Anası yavuklusu yol gözlüyormuş. Ecel bu! Kimini sele, kimini yele verir. Mehmet'i de Revan'da vebayla yakalıyor. Sayıklaya sayıklaya gidiyor Mehmet. Kucak dolusu kırmızı güller elinde kalıyor. Sevgiliye özlemi de dilinde!. Artık bir çalıdır mezar taşı Mehmet'in!. Bir tek Mehmet değil vebaya teslim olan. Kervanın çoğu kırılıyor. Sahipsiz mezar oluyor Revan ' da. Kalanlar perişan. Utangaç. Yaşıyor olmaktan utanıyorlar sanki... Sanki ölenlerin sorumlusu ölmeyenlermiş gibi... Ağır ağır Erzurum'a giriyor kervan. Analar, bacılar, sevgililer, oğullar, eşler... Meraklı gözlerle karşılıyor kervanı. Aradığını bulan sarmaş dolaş. Gözyaşları hıçkırıklara karışıyor. Aradığını bulamayanlar, ilk rastladığına soruyor. "Oğlum Mehmet'im nerede. Birlikte çıktınız kervana. Nerede kaldı". Sen sen ol da gel yanıtla. "İlkin kusma başladı. Sonra da bir ateş. En son sayıklama başladı. Tüm sevdiklerini bir bir sıraladı. Titreye titreye sayıkladı. Yedi gün dayandı Mehmet. Sonra... Sonra bir çalının dibine

gömdük onu". Gel de söyle bunu. Söyleyebil!. Hem de anasına... O ana deli olup dağlara düşmez mi?. Avuçlarını göğe açıp ol tabipten medet dilemez mi?. Kırmızı gülden merhemlik istemez mi?. Karayağızın güzeli oğlunu, canından parçayı alıp götüren ölüme, ilenmez mi? Ölümün hepsi kötü. Ana, baba, anneanne, dede. Hepsi kötü. Dün var olan... Soluyan, nefes alan; nefes veren. Bir anda yok artık. Yerinde yeller esiyor. Şekli şemali, son sözleri, yavaş yavaş yok oluyor. Belleklerden siliniyor. Yaşlı ölümü neyse ne! "Öldü de kurtuldu" diyor insan. Ya gencecik ölümler. Muradı gözünde gidenler. Anadır, alıyor veriyor. veriyor alıyor. Oluru yok. Diline kırmızı gülleri doluyor. Ol tabipten medet diliyor. Olmuyor. Ver elini dağ yolları. Dilinde türküsü. Gönlünde oğlunun hayali. Deli olup dağlara düşüyor. O'nu son görenler elinde bir demet kırmızı gül, dilinde "Kırmızı gül demet demet. Sevda değil bir alamet Şol Revan'da balam kaldı. Yavrum kaldı"... diye diye haykırdığını söylediler.

Kırmızı gül demet demet
Sevda değil, bir alamet
(Balam nenni, yavrum nenni)
Gitti gelmez ol muhannet,
Şol Revan'da balam kaldı,
(Yavrum kaldı,balam nenni)

Kırmızı gül her dem olmaz,
Yaralara merhem olmaz,
(Balam nenni, yavrum nenni)
Ol tabipten derman gelmez
Şol Revan'da balam kaldı,
(Balam nenni, yavrum nenni)

Elif Gamze KISA
Müzik Öğretmeni

PAUL AUSTER- YALNIZLIĞIN KEŞFİ

Yazar: Paul Auster

Çevirmen: İlknur Özdemir

Yayınevi : Can Yayınları

Sayfa Sayısı: 207

İlk Baskı Yılı : 1997

“Paul Auster”dan ilginç bir anı-roman:”Yalnızlığın Keşfi” Bu anı-romanın ilk bölümü olan “Görünmeyen Bir Adamın Portresi” başlıklı bölümünde yazar, babasının ölümünden sonraki duygularını ve anılarını anlatıyor.Büyük bir sarsıntının ardından oturur masanın başına Auster, babasını yitirmiştir ve en sarsıcı romanını yazar. Bir anı romandır bu. Duru, net, içe oturan cümlelerle doludur. Romanın sayfalarında karşımıza çıkan bu katıksız cümleleri okurken, dönüp dönüp kendi geçmişinize gitmemek neredeyse imkansızdır.

Babasını yitirdikten sonra yalnızlığın kara deliklerinde kaybolan Auster, oradan çıkmak için oturur ve babasının yalnızlığını yazar. Başka birinin yalnızlığına girmenin olanaksız olduğunu bilerek. Gene de bu yalnızlığı anlamak zorundadır, kendi yalnızlığının ipuçları da oradadır çünkü, babasını anlamaya başlamak kendi yaşamını anlamaktır.

Baba-oğul, resimler, ölmüş bir adamın eşyaları...Yaşarken yok olan bir babayı bulmaya, şurada burada ele geçirdiği küçük parçaları bir araya getirme yoluyla babasının yaşamını, dolayısıyla da kendi yaşamını açıklamaya gayret eder yazar. Okurken içimizi kaskatı eden anılardır bunlar. Kuşkusuz ölümle ilgili, çocuklukla ilgili sarsıcı pek çok bölüm yakalanabilir romanda. İkinci bölüm olan “Anı Kitabı”nda ise mercek kendi babalık konumuna çevriliyor. Kendisinden ve gerçeklerden kaçan, var olmamayı seçen babasının düz ve yavan kişiliği ile dünyayı sorgulayan ve onu kavramaya çalışan kendisi, romanın yaşamsal eksenini oluşturuyor. Yazar, baba-oğul söylemlerine yaptığı göndermelerle bu ilişkiyi yeniden irdelerken, yaşam, ölüm, bellek, dil üzerine de düşünmekte, öykülemenin ve yazmanın doğasındaki müthiş yalnızlığı bulgulamaktadır. Yazar, masallar ve kutsal kitaptan metinler üzerinden kendi babalığını sorgular. Pinokyo, Yunus’un Masalı, Binbir Gece Masalları... Pinokyo ve babası Gepetto’nun öyküsünün oğluyla kurduğu ilişkide özel bir yeri olduğundan bahseder Auster. Masalı oğluna okurken kendi kendine sorar: Gerçek bir evlat olabilmek için insanın denizin derinliklerine dalıp babasını kurtarması gerektiği doğru mu?

Oğlunun hafızasının keskinliği dehşete düşürür zaman zaman Auster’i. Babasının unutturduğu hiçbir şeyi unutmuyordur aslında çocuk. Hatırlıyor ve gerçekle başa edebilmek için babasının öyküler anlatmasını istiyordur. “İnsanın gece düş görmezse delireceği söylenir. Aynı biçimde, bir çocuğa düş dünyasına girmesi için izin verilmezse, o çocuk gerçekle asla başa çıkamaz” diye yazar bu anı-romanda Auster. Arkasından, Karamazov Kardeşler’den o muhteşem yorum cümlelerini alıntılar: “Gerçeği ele geçirmek için gerekli olan acı birikimini oluşturmakta çocukların çektiği acılar kullanılacaksa, önceden söyleyeyim ki gerçeğin tümü bile böyle bir bedel ödemeye değer.”

Masalların öykülerini kendi öyküsüyle iç içe örerken Binbir Gece Masalları’nı şöyle özetler yazar:

Konuş ya da öl! Konuştuğun sürece ölmeyeceksin!

Yalnızlığın Keşfi’ni ise biz şöyle özetleyebiliriz: Oku, okuduğun sürece ölmeyeceksin!..

Gülafer KARTAL

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

GİDENLERDEN

Benim için önceleri yalnızca baba ocağı olan Horasan, 2011 yılında ömrümün heybesine çok başka anlamlar yükledi. Horasan benim için artık Horasan Anadolu Lisesi demektir. Horasan Anadolu Lisesi öğretmenlik mesleğini tattığım yer. Gönül sayfalarıma büyük mutluluk dipnotları düşürdüğüm koca beş sene geçirdiğim okulumuz. Hala okulumuz diyorum çünkü "Ölene kadar sorumlusun, gönül bağı kurduğun her şeyden." der Küçük Prens kitabında Antoine de Saint-Exupéry. Gerçekten de öyledir. Ve öyle oldu. Birlikte atandığımız birçok arkadaşımızla kurduğumuz bu gönül bağı, öğrencilerimizle daha da kuvvetlendi. Evet şimdi çok uzakta değilim belki ama okulumuzdan giden her öğretmen arkadaşım gibi ben de okulumuzla ilgili her şeyi çok özleyorum.

Beş yıl az değil. Kimler geldi kimler geçti? Geleniyle geçeniyle, gideni ve kalanıyla her biri gönlümüzün ortasına adeta bağdaş kurdu. Aile sıcaklığını her zaman hissettiğimiz öğretmenler odası, oradaki sevgi, saygı, muhabbet ve gülen yüzler... Hepsisi birbirinden kıymetli güzel insanlar... Bizden hiçbir zaman yardımlarını esirgemeyen, kadirşinas idarecilerim... Hepinize selam olsun.

Ve öğrencilerim. Bir şeyler öğretmekten haz aldığım, kalbi temiz, duygulu, karakterli, çalışkan öğrencilerim. Ders başarısından önce adam olmayı, insan olmayı öğrenmiş pırlantalarım. Yüzünüz hep gülsün, bahtınız açık olsun inşallah.

Ve dergimiz Kardelen. Bu yedinci sayısı. Nasipte bu yıl gidenler köşesinde olmak varmış. Evet hayat bize çizilen bir kaderse ve bu kader Yahya Kemal'in vecizeleştirdiği şekliyle hiç şaşmayan saat gibi işleyip duruyorsa bizim de sıramız gelmiş demektir. Şunu söylemeliyim ki dergimize bu yazıyı yazmak ve dergimizin yedinci yılını kutlamak beni ziyadesiyle mutlu etti. Dergimizin bu günlere gelmesinde emeği geçen tüm idarecilerime, hocalarıma ve öğrencilerime teşekkürü borç bilirim. Daha nice sayılarını okumak ve anıları dergimizde yad etmek üzere. Hoşça kalın.

Nihat ÖZER
2011-2016 Horasan Anadolu Lisesi
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

KOMŞULUK ÜZERİNE

**KOMŞU;
GÖZÜNÜN
GÖNLÜNÜN
ARADIĞIDIR**

Fiziki olarak birbirine yakın yerlerde yaşayanlara komşu denilmektedir. Bu yakınlık ev yakınlığından doğan komşuluk olabileceği gibi bağ, bahçe, iş yeri vb. şeklinde bir komşulukta olabilmektedir. Hz. Aişe' nin naklettiğine göre Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Cebrail komşu hakkında bana o kadar vasiyet (tavsiye) etti ki, neredeyse komşuyu mirasçı yapacak zannettim." Hadisten de anlaşılacağı üzere İslam komşuya büyük önem vermiştir. Onu kişinin kan bağı olanlar seviyesinde değerlendirmiştir. Aile ve akrabalarımızdan sonra bizlere en yakın olan şüphesiz komşularımızdır. O bakımdan yardımlaşma, dayanışma ve birlikte hareket etme bakımından komşuluk ilişkileri son derece önemlidir. Öyle ki günümüzde kişiler akrabalarından daha çok komşuları ile bir arada bulunmaktadır. İnsanların akrabaları olmadan da yaşamaları mümkün olmasına rağmen komşuları olmadan yaşamaları pek mümkün değildir. Gelişen ve değişen sosyal ve kültürel hayatımızda insanlar akrabaları ile aylar hatta yıllarca görüşmemelerine rağmen komşuları ile hemen her gün muhatap olmaktadır. Yüce Allah komuyla alakalı K.Kerim'de şöyle buyurmaktadır: "Allah'a kulluk ediniz, ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana baba-

ya, akrabaya, öksüzlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yandaki arkadaşına, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyilik edin.." Atalarımız da: "komşu komşunun külüne muhtaçtır."diyerek komşunun önemine dikkat çekmişlerdir.

İyi ve olgun bir Müslüman olabilmek için komşunun sevinç ve üzüntüsünü paylaşmalı, ihtiyaç ve sıkıntılı halinde problemlerinin çözümüne yardımcı olunmalıdır. Müslüman, dindarlık ve kültür farkı gözetmeksizin komşuları ile iyi geçinmeli, ihtiyaç halinde yardımına koşmalı, kısacası İslam'ın kendisine yüklemiş olduğu sorumluluğu yerine getirmelidir. Komşuların birbirine karşı görevleri hakkında çok miktarda hadis bulunmaktadır. Bunlardan birkaçını zikredecek olursak şöyledir: "Hastalanırsa ziyaretine gidersin, cenazesine katılırsın, borç para isterse borç verirsin, sıkıntıda olursa yardım edersin bir nimete kavuşursa tebrik edersin, başına bir musibet gelirse teselli edersin. " "Komşusuna eziyet eden bana eziyet etmiş, bana eziyet edende Allah'a eziyet etmiş olur. Komşusu ile kavga eden benimle kavga etmiş, benimle kavga eden de Allah ile savaşmış olur."

**KOMŞU;
DOSTTUR**

Allah katında arkadaşların en hayırlısı arkadaşlarına hayırlı olan (iyi davranan)'dır. Allah katında komşuların en hayırlısı da komşusuna hayırlı (iyi) olandır." Bahsi geçen ayet ve hadislerden anlaşılacağı üzere Müslüman, komşusuna karşı pek merhametli olmakla yükümlüdür. Komşusunun ırkına, dinine, kültürüne bakmaksızın kendisine düşeni yapmakla sorumludur.

İslam dininin mesajına bütüncül olarak baktığımızda ayet ve hadislerin temel hedefi toplumu dizayn etmek, huzurlu bir ortam yaratmak ve insanların birbirlerine karşı güzel

ilişkiler geliştirmesini hedeflediğini görebiliriz. Bir Müslüman'ın en temel gayesi Allah'a iyi bir kul ve Peygambere karşı örnek bir ümmet olmaktır. Hal böyleyken en yakınımızdaki insanlar olan komşularımıza karşı görevimizi yerine getirmekle esas gayeye bir adım daha yaklaşmış olmaktadır.

Komşu hakkını gözetmek dini bir vecibe olmanın yanında toplumsal bir değerdir. Toplumun kalbi olarak nitelenen aile den sonra en temel dinamik şüphesiz komşuluktur. Kişinin en fazla muhatap olduğu çevre aile ve komşulardır. Bir toplumda aile ve komşuluk bağları ne kadar sağlamsa o toplumda huzur ve sükunet o kadar hakimdir.

Sonuç olarak günümüz toplumlarında özellikle Avrupa'da komşuluk bağları neredeyse kopmuş, ülkemizde ise özellikle büyük şehirlerde bu değer tabiri caizse "can çekişmekte"dir. Komşuluk değeri unutulduğunda beraberinde bazı sorunları getireceği şüphesizdir. Bu değer unutulduğunda ilk olarak kişiler arası güven duygusu ortadan kalkacak, bu da insanlar arasındaki samimi havanın yerini soğukluğa bırakacaktır. Her Müslüman dinin kendisine yüklemiş olduğu bu değeri bir kez daha gözden geçirmeli ve kendine düşeni en iyi şekilde yapmaya gayret göstermelidir.

Selim KOCA
Din Kül. ve Ah. Bil. Öğretmeni

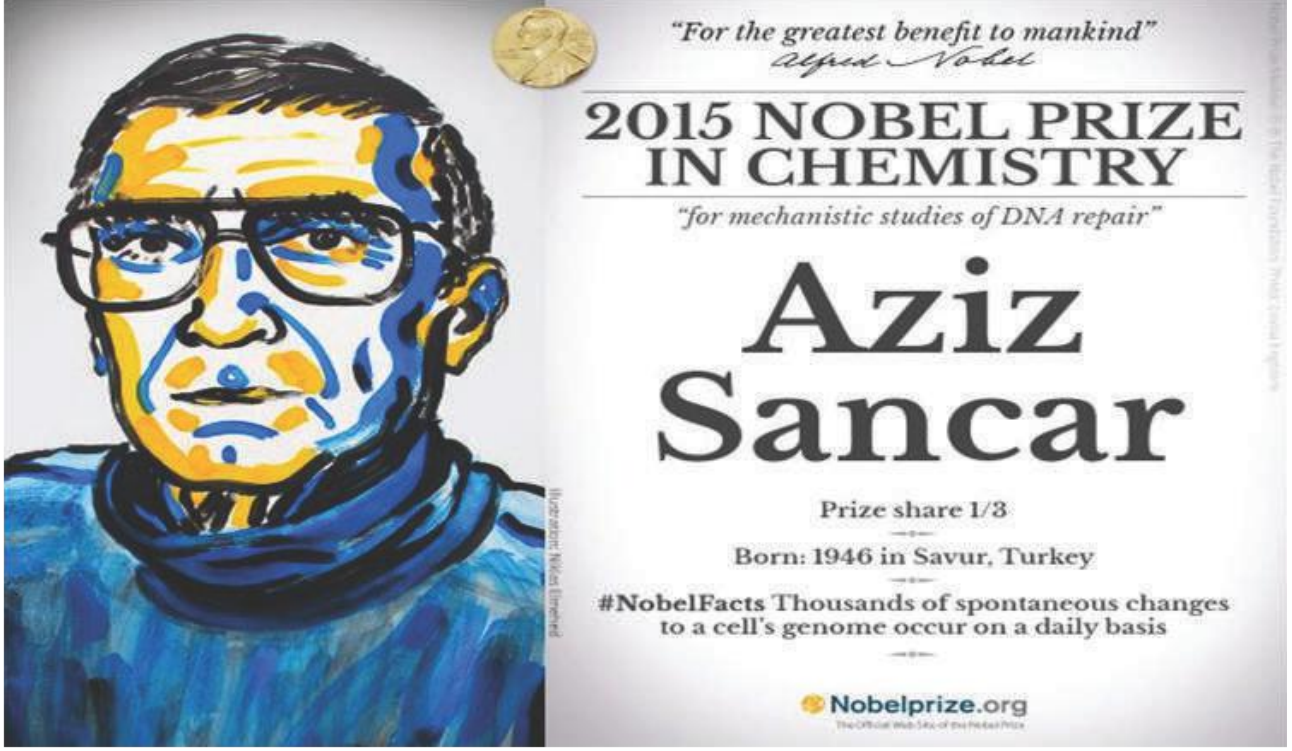
Kaynaklar

Buhari, Edeb, 28
Nisa, 36
Tecrid, IV, 275

Tirmizi, Birr, 28; Darimi, Siyer, 3
Münziri, et-Terğib ve't-terhib, V, 182

Bir Başarı Öyküsü : AZİZ SANCAR

Mardin'in bir ilçesinden Nobel Kimya Ödülü'ne...

1946'da Mardin'in Savur ilçesinde, orta gelirli çiftçi ailesinin sekiz çocuğundan yedinci-si olarak dünyaya geldi. İlk, orta ve lise eğitimini Mardin'de tamamladı. Lise yıllarında futbolla ilgilendi ancak son sınıfta futbolcu olmaktan vazgeçerek yüksek öğrenimine devam etmek üzere İstanbul'a gitti.

1963 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1969 yılında birincilikle mezun oldu. İki yıl Savur'da bir sağlık ocağında hekimlik yaptıktan sonra bir NATO-TÜBİTAK bursu ile önce Johns Hopkins Üniversitesi, ardından Dallas Teksas Üniversitesi'ne gitti. Dallas'ta üniversitenin moleküler biyoloji programına ve Claude Ruppert'in laboratuvarına katıldı. Bu laboratuvarında Sancar, danışmanı Claude Ruppert ile fotoliz olarak adlandırılan bir geni kolonlamış ve genetik mühendisliği ile bakterilerde çok yüksek oranlarda çoğaltmıştır. Bu genin kodladığı enzim, ultraviyole ışıkları ile haraplanan DNA'nın onarımını yapar. Bu buluş Dr. Sancar'ın önce yüksek lisans, ardından doktora derecesi (1977) almasını sağladı.

2001 yılında Amerikan Kimya Cemiyeti tarafından verilen Kuzey Carolina Seçkin Kimyager Ödülü'nü almaya hak kazanan Sancar, 2005 yılında bilim dünyasının en prestijli üyelikleri arasında yer alan ABD Ulusal Bilimler Akademisi'ne seçilerek bu akademiye seçilen ilk ABD'li Türk oldu. Bu ödülü aldıktan sonra, ABD'de okuyan Türk öğrencilerine yardım etmek ve Türk-Amerikan ilişkilerini geliştirmek amacıyla eşiyle birlikte Aziz&Gwen Sancar Vakfı'nı kurarak ABD'nin Kuzey Carolina eyaletinde "Carolina Türk Evi" isimli bir öğrenci misafirhanesi açtı. 2006 yılında Türkiye Bilimler Akademisi'ne asli üye olarak seçildi. DNA onarımı, hücre dizilimi, kanser tedavisi ve biyolojik saat üzerinde çalışmalarını sürdüren Sancar, 415 bilimsel makale ve 33 kitap yayınladı.

Aziz Sancar, DNA'nın onarılması ile ilgili yaptığı çalışmalardan dolayı ABD'li Paul Modrich ve İsveçli Tomas Lindahl ile birlikte 2015 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldü.

Aziz Sancar'a, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından verilen Nobel Kimya Ödülü Alfred Nobel'in ölüm yıl dönümü olan 10 Aralık'ta düzenlenen törende verildi. Ödül, İsveç Kralı XVI. Carl Gustaf tarafından takdim edildi.

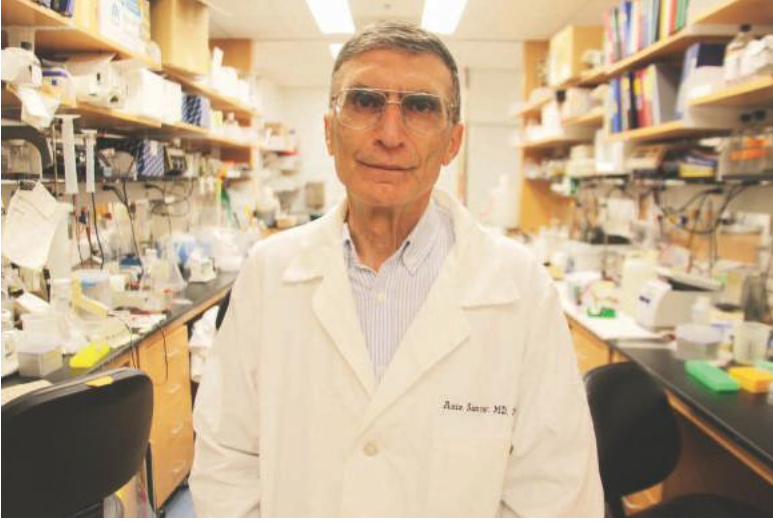
Sancar "beni ödüle götüren Atatürk'ün ve Türkiye Cumhuriyetinin yaptığı eğitim devrimidir. Dolayısıyla bu ödülün sahibi Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil eden Anıtkabir Müzesi'dir" diyerek Nobel Ödülü ile madalya ve sertifikasını Anıtkabir'e teslim etmiştir. Ödül, Anıtkabir'deki Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi'nde kendisine ayrılan özel alanda sergilenmektedir.

Aziz Sancar'ın Anıtkabir'de sergilenen Nobel ödülü ve madalyası...

“Ödülün verilme nedeni şu;

DNA’ımızda bazen ultraviyolelerle, bazen kimyasallarla bozulmalar oluyor. Hücreler, bozulan DNA’yı tamir ediyor. Bu bozulmaları tamir eden birkaç tane de mekanizma var. Hücrelerin bu tamiri gerçekleştirdiği biliniyordu ama nasıl tamir ettiği bilinmiyordu. Aziz Sancar ilk tamir mekanizmasını buldu: ‘Nükleotip çıkarım onarımı’. Yani yanlış olan bir grup nükleotip oradan çıkarılıyor. Bunu da Aziz Sancar buldu. Ödüle layık görülenlerden diğer bilim adamı ‘Baz çıkarım onarımı’nı, bir diğeri de ‘yanlış eşleşme onarımı’ nı buldu. Bu buluşlar tamir mekanizmalarının nasıl gerçekleştiğine dair ilk buluşlar. Bunlardan sonra keşfedilen mekanizmalar da oldu. Ama en temel şekilde şunu diyebiliriz, Aziz Sancar bizim bozulan DNA’mızı hücrenin nasıl tamir ettiğini buldu.”

Aziz Sancar’a Türkiye’ye Nobel gururunu yaşattığı için teşekkür ediyorum.

Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Prof. Dr. Davut Kavranoglu, Sancar’ın Nobel aldığını Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Japonya’da buldukları sırada öğrendiğini hatırlatarak, şunları anlattı:

“Bir önceki gün Japonlar bize Nobel Fizik Ödülü’nü aldıklarını söylemişlerdi ve bundan gurur duyuyorlardı. ‘Türk-Japon Üniversitesi’nin Mütavelli Heyetine, Nobel ödüllü bir bilim

insanı koyacağız, böyle güzel bir katkı sunuyoruz’ diyerek bunu bize pazarlıkta kullanıyorlardı. Ertesi gün toplantı sırasında bir Japon arkadaşımız gelip kulağımıza dedi ki, ‘Aziz Sancar Nobel ödülü aldı.’ ‘Şaka mı yapıyorsun?’ dedim. Ertesi gün Japonlara ‘Bakın biz Türkler de Nobel ödülü alabiliyoruz’ dedim. Aziz Sancar’a Türkiye’ye Nobel gururunu yaşattığı için teşekkür ediyorum.”

Aziz Sancar, Nebil Özgentürk’ün “İçinizde uhde kalmış, bunu da hayatımda yapamadım dediğiniz ya da yapabileseydim dediğiniz bir şey var mı?” sorusuna şöyle cevap vermiştir:

“Hayatımda Nobel dahil bütün bilimsel başarılarımı, her şeyimi Türkiye’deki barış için verirdim. Barışı sağlamanın bir yolu olsaydı yapardım, eğer onu başarabilseydim Nobel’den de vazgeçerdim. Nobel’i vermeye hazırım yeter ki ülkeme barış gelsin. Kafamı yoran üzen hep bu olmuştur. Türkiye’de terörün bitmemesi içimde uhde” yanıtını verdi.

Sancar konuşmasını şöyle sürdürdü; “Vatan sevgim olmasaydı buralara ulaşamazdım. Çok çalışın, çocuklarınıza da hem çok çalışmayı hem de vatan sevgisini öğretin. Çocuklara bunu aşılacak lazım. Memleketine faydalı olan tüm dünyaya faydalı olur.”

Yine konuk olduğu İstanbul Üniversitesi’nde konuşan Aziz Sancar “Gözünüzü seveyim politikayla uğraşmayın, onu yapanlar var, çok çalışın. Ne yaparsanız, iyi yapmaya çalışın, çalışmadan olmaz. Öğrenciyken günde 18 saat çalışırdım. Gecelerimi laboratuvarlarda geçirmiştir. Çalışmaktan başka çare yoktur. Bu, vatan borcudur” dedi.

Emirhan KESKİN
Kimya Öğretmeni

ÖĞRETMENLERİMİZ

Cemil ÖZKAN
Okul Müdürü

Osman Zeki ÖZTÜRK
Müdür Başyardımcısı

Ebral BAYRAK
Müdür Yardımcısı

Emre KISA
Müdür Yardımcısı

Sümevra ÇAKMAK
Pansiyon Müdür Yardımcısı

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ZÜMRESİ

SOSYAL BİLİMLER ZÜMRESİ

**İBRAHİM GÖR
FELSEFE ÖĞRETMENİ**

BEDEN EĞİTİMİ ZÜMRESİ

DİN KÜL. ve AH. BİL. ZÜMRESİ

**ELİF GAMZE KISA
MÜZİK ÖĞRETMENİ**

İNGİLİZCE ZÜMRESİ

MATEMATİK ZÜMRESİ

**FEYAZ KIŞLAK
REHBER ÖĞRETMEN**

FEN BİLİMLERİ ZÜMRESİ

ALMANCA ZÜMRESİ

**Hani herkes sınavı tartışırken
sen kağıdı boş vermişsiniz ya**

Kaç para bi üniversite arkadaş

akrabalar sınavın nasıl geçtiğini sorunca ben (temsili)

**İKİNCİ SINAVDA
KOLAY SORSAN NE OLUR, İLK
SINAVDA HEVESİMİ KIRDIN BİR KERE**

CANLI

fb.com/Antioch.94

Hoca yanımdaki arkadaşla soru sorduğunda ben

**Allah'ın var ettiği
kulu nasıl yok yazarsınız hocam**

Sınav binasından çıkarken beni gören babam(t)

sınava çok çalıştığı halde bi türlü geçemeyen öğrenci (temsili)

Hoca sınavı açıklamadan önce

Burası karışacak vaziyet alın

DERSTE UYUKLARKEN HOCA
ANİDEN ADIMI SÖYLEYİNCE ;

Sınav haftasında ben

Duvarlar
da konuşmuyor onlar da sessiz...

Emirhan KESKİN
Kimya Öğretmeni

ARŞA YÜKSELEN SEDA

Vatan mücadelesi korku ve dehşet dolu olsa ne ola
Gözünü kırpmadan şehadete giden yiğitler var nasıl olsa
Ne Türkü ne Kürdü, Lazı, Zazası, Çerkezi ayrı ola
Tek emeli var ki bu cihanda milletin, Devlet-i Aliyye'yi muzaffer kıla
Elden gidiyor vatan gafletten uyanmanın tam zamanı şimdi
Gayrı ok yaydan çıkmış istiklale doğru yürüyor gençliği
Bilmiyor ki gök girsin kızıl çıksın bu toprağı vermeyeceğimizi
Vesselam vardır arkamızda oyun bozanların en büyüğü eder tecelli
Acib olan konu ahvalin asilere kalma düşüncesiydi
Nitekim sonunda anladılar avamın dirliğinin kuvvetini
Düşünüyorum da nedir bu adavetin sebebinin kendisini
Maziden istikbalimize kadar süregelen çirkef hadiseyi
Osmanlı'nın çöküşüne neden olan darbe denen illeti
Bir kez daha idrak ettik ki devlettir bu cihanın telkini
Bu halkın haykırışı Halisdemirler olmuş belli ki
Tarumar oldu birden bu cunta kefereleri
Atalarımızdan bize kalan bu kutsal emaneti
Canı pahasına olsa bile ulaşacağımız menzili
Kiminin yetim kiminin öksüz kaldığı acı vaziyeti
Unutmadık unutmayacağız en mukaddes mertebeyi
Malumdur elbet biter bunların ma'lul şerri
Eman bir biçimde vatanın göğsüne zırh olmuş milleti
Bayrağımız al, alnımız ak, davamız islamdır asıl
Geleceğimiz mukadderat, rehberimiz Kur'an velhasıl

Mevlüt Cem Kars

11-B Sınıfı

